

Nr. 11 (46)

DECEMBRIS 2005

Dundadadznieks

Dundagas pagasta padomes izdevums

Priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu!

Lai viegliem soļiem nākamais gads
ienāk katrā sētā,
Lai pagastu un cilvēkus
Gan Dievs, gan Laima svētā.

Novērtējot aizgājušo gadu, lai prieku jums dod gandarījums par paveikto, par citiem teiktajiem labajiem vārdiem. Neaizmirsīsim savus tuvos, vēlētīsim viņiem kaut vienu prieka dzirksti no sava svētku kausa.

Gunārs Laicāns,
pagasta padomes priekšsēdētājs

***

Klusi nāk no rītiem gaisma,
Augsti galvu turēdama,
Neticīgās dvēselītēs
Cerību pakurdama.

Ne tā smejas, ne tā gaužas.
Ne tā laba, ne tā ļauna.
Klusi iet caur dienu gaisma —
Mūžam jauna.
Tikpat jauna.

Lai cerību pilni Ziemassvētki un labā gaisma pavada ik darbu 2006. gadā! To dundadzniekiem un Dundadadzniekam vēl Dundagas vidusskolas kolektīvs.

***

Adventa laiks — cerības, gaišums, žēlsirdība, piedošana, laba vēlējumi. Svētku būtība visskaidrāk izpaužas trijos cieši saistītajos vārdos: miers, mīlestība, ģimene.

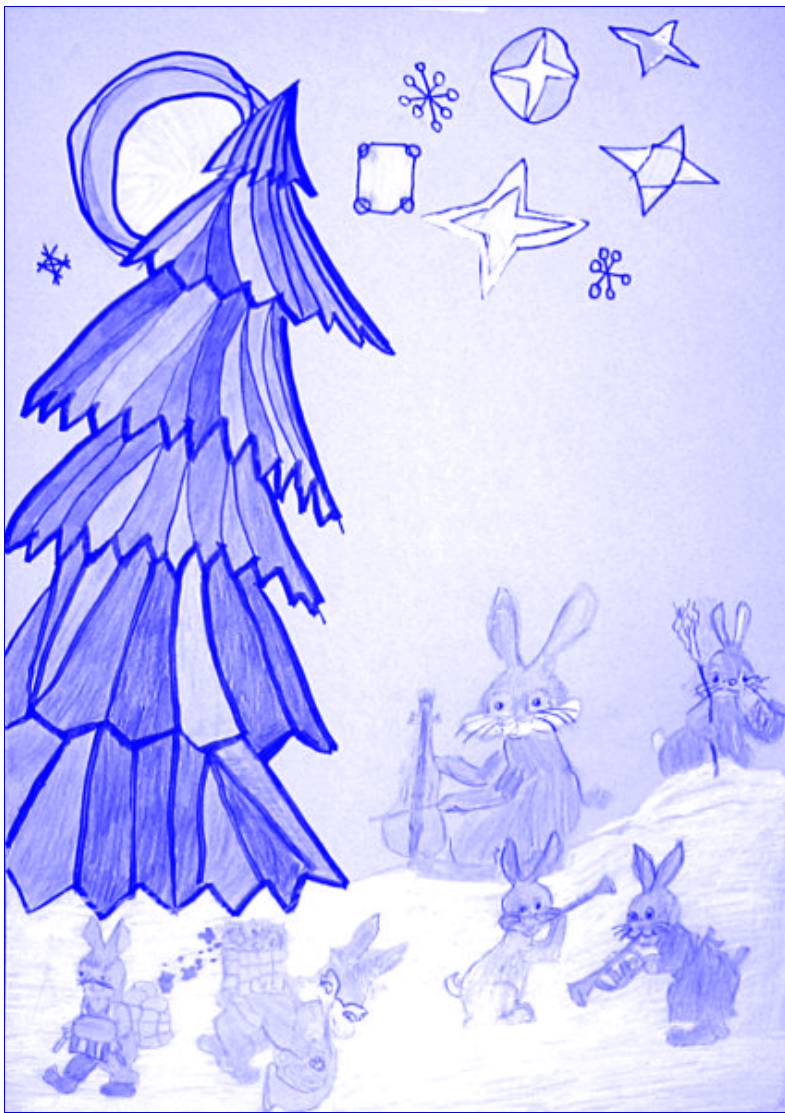
Lai nepietrūkst labu vārdu! Lai prieks ielūkojas arī tajā stūrītī, kur parasti mīt vientulība, raizes un rūpes.

Lai Ziemassvētku brīnums ļauj jums visiem ieraudzīt kaut ko labu, gaišu un patiesu. Baznīcas zvani ieskandēs prieka vēsti. Un arī jūs noieikti apjautīsiet — patiesi viss vēl priekšā! Tikai jātic un jāgaida. Atkal ir apsoltas 365 cerību un iespēju pilnas dienas.

Lai jums pietiek sirdsgudrības, mīlestības un prāta sev atvēlēto laiku ar godu izdzīvot un gaišumu citiem dot!

Runā klusāk, runā mīlāk,
Domā gaišāk šovakar,
Lai tas gaišums, kas mirdz eglē,
Tavā dzīvē ienākt var.

**Dundagas pagasta
pensionāru padome**

• Dundagas mākslas un mūzikas skolas mākslas nodaļas audzēkņu zīmētā afīša aicināja uz mūzikas nodaļas audzēkņu un pedagogu koncertu.

Klusums, sniegš, gaišas sveču liesmas, egļu smarža, kas sajaucas ar tikko izceptu pīrāgu un cepešu smaržu, neliels svētku satraukums brīnumu gaidās... Tie ir mūsu Latvijas Ziemassvētki.

Jānis Jaunsudrabiņš
Gaišus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu vēlam visiem pensionāriem un pārējiem pagasta iedzīvotājiem. Veselību, satiecību ģimenē, mīlestību!

Pensionāru klubs Sendienas

***

Gaišas domas kā rotu
egļites pleciem apvīt.
Nebaidīties iedegt gaismu visapkārt,
noslaucīt sliekšņa priekšu,
noglāstīt klusumam vaigu
un plaukstošam mieram.

Maija Laukmane

Pils darbinieki sveic visus dundadzniekus gada gaišākajos un mīļākajos svētkos!

***

Sakām paldies visiem, kas atbalstīja, piedalījās un apmeklēja mūsu kopīgos šā gada pasākumus. Uz turpmāku sadarbību Jaunajā 2006. gadā!

Paveikt nepaveicamo,
Saglabāt neiespējamo,
Par spīti ikdienišķībai —
Uzplaucēt brīnumu dzīvē.
Par spīti grūtumam —
Laimīgiem būt.

Lija Brīdaka

Priecīgus Ziemassvētkus, raženu 2006. gadu saviem piena ražotājiem, produkcijas patērētājiem, visiem pagasta iedzīvotājiem!

**Piensaimnieku kooperatīvās
sabiedrības Dundaga valde**

Pētot, vai drīzumā gatavs būsi,
Ziemassvētki tevi vēro klusi.
No parka vecā, pinkainā koka,
No brūnā piparkūknamiņa loga,
No pūkainu sniegpārslu klāta krūma,
No pasaku grāmatas zīmējuma,
No veikalu skatloga brīnum skaistā,
No zvaigznes, kas vakara debesīs laistās...
Ziemassvētki pēta, vai drīz varēs nākt —
Vai būsi gatavs, vai varēs sākt.

Māra Cielēna

Ziemassvētki ir prieka, brīnuma, kā arī pārdomu un pārvērtību laiks. Šajos svētkos sirds visvairāk alkst ticēt savam sapnim, savai cerībai, kura ikdienā nomāc rūpes un steigu. Tas ir laiks, kad mēs varam izpurināt savu dvēseli, nebaidoties no citu nosodījuma. Sagaidīsim svētkus ar gaišām domām, draudzīgiem smaidiem un tīrām dvēselēm! Šis ir īpašs laiks katram, kurš meklē sapratni, piedošanu un līdzsvaru dzīvē. Un tikai ar paša sapratni, māku piedot un mīlēt pat nedraugu viss iepriekš teiktais atnāk arī pie jums. Skaistus svētkus visiem!

**Pirmsskolas izglītības iestādes
Kurzemīte saime**

***

Viss vienalga, vai Ziemassvētku
eglē izdegš svečīte viena,
Vai tur desmiti zeltā
kā senā pastkartē plauks,
No šī mirkļa atkal
sāks pieaugt garumā diena
Un pa valdziņam isāku
tumsas dūraini rauks.

Kornēlija Apškrūma

Lielos un mazos lasītājus Ziemassvētkos un Jaunajā gadā sveic bibliotekāres Dundagā, Kaļķos un Vidālē

***

Slīteres nacionālā parka administrācija Dundagas pagasta iedzīvotājiem novēl gaišus Ziemassvētkus un 2006. gadā

Raudzīties drošu skatu,
Paturēt siltumu smaidā,
Nosargāt laimi sirdī,
Gribēt mazliet vairāk par gribu,
Starot mazliet tālāk par staru,
Mīlēt ar mīlestību.

Maija Laukmane

***

Dundagas pagasta padomes Veselības un sociālās palīdzības centra darbinieki sveic visus pagasta iedzīvotājus ar V. Kokles-Līviņas vārdiem:

Noliksīm bēdu zem egles zariem,
Aizdegšīm sveces, lai mieru sirds rod.
Lūgšīm no egles sev zaļo spēku,
Paņemsīm spēku, ko svētvakars dod!

Valdis Rande, VSPC vadītājs

ka figūru nemaz nevar ņemt, jo — pretiniekam mats!

Cik radoša un piepildīta būtu mūsu dzīve, ja katra neierastāka risinājuma sākumā sev nepateiktu „nē”! Laimīgākas ģimenes, veiksmīgāks darbs, pat starpvalstu attiecības (ar šo valsti nav iespējams vienoties tāpēc, ka nevar).

Domās pateikts „nē” nozīmē bezizeju. „Jā” ir iedrošinājums sapņot. **Ja mēs nebūtu sapņojuši, tad nebūtu nonākuši pie skaitļa 3085, kas ir mūsu avīzes pasūtījuma indekss nākamajam gadam.** „Jā” ir arī Dundagas bērnu zīmētās dāvanu vēlmes, no kurām mazu daļu esam atspoguļojuši šajā Dundadadzniekā. Vēlot laimes, domāsim „jā” domas — Ziemassvētkos, Jaunajā gadā un ikkatrā nākamā gada dienā!

Alnis Auziņš

Šodien liekam kopā baltas sirsnīgas. Katra no tām — kāds draudzības, palīdzības, mīlestības un uzticēšanās apliecinājums. Ja katram viena, tad veidos brīnumainu, no baltām sirsnīgām kopā likta sniegpārslu. Liela, mirdzoša, balta. No vismazākās — Alises — līdz vislielākajai — Sintijai mēs sadevāmies kopā, lai lūgtu Dievu par jums visiem — mūsu draugiem.

Bērnu lūgšanas ir vispatiesākās. Tās Dievu sasniedz. Lai jums gaiši, mīlestības pilni Ziemassvētki! Gaidīsim jūs jaunajā gadā Mājās!

Alfa un Tālis

***

Kad pārtop par dzejoli
Eglīte sniegā
Un dziesmā jau lāstekas spēlē,
Uz brīdi pietāsim darbdienu steigā,
Balts miers lai mums cerēt un ilgoties liek.

Guna Micāne

Lai mierīgas domas, cerības, kas piepildīsies, un ticība!

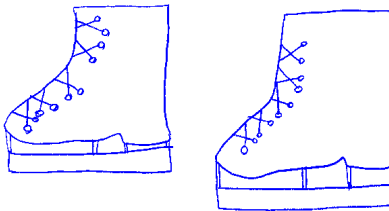
**Dundagas mākslas
un mūzikas skolas kolektīvs**

***

Ziemassvētku laiks ir Brīnums, kad mīlums, labie darbi pret saviem tuviem lauztin laužas no cilvēku dvēselēm. Vēlu veselību, satiecību, mīlestību un veiksmi saviem darbiniekiem, viņu ģimenēm, saviem pircējiem, sadarbības partneriem, SIA *Gabriēla*, PKS *Dundaga*, veikalam *Pienenīte*, Dundagas pagasta padomei, laikrakstam *Dundadadznieks* un visiem Dundagas uzņēmējiem.

Ikdienas rūpju, steigas, neveiksmju brīdī nebūsim nenovīdīgi un ļauni, tā galu galā kaitēsīm paši sev. Priecāsimies par visu labo Dundagā! No sirds vēlu visiem dundadzniekiem priecīgus Kristus gaidīšanas svētkus, bagātu, veiksmīgu, svētīgu un mīlu Jauno gadu!

Drosma Greiško

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 28. novembrī

► Finansējums šaha festivālam

Nolēma atbalstīt 1. starptautiskā bērnu un jauniešu šaha festivāla norisi Dundagā nākamgad jūlijā un paredzēt tam finansējumu 2006. g. budžetā.

► Dundagas aprūpes fonda atbalsts

Nolēma atbalstīt s/o *Dundagas aprūpes fonds* un paredzēt 2006. g. budžetā tam Ls 4036 finansējumu.

► Atbalsts bērnu centram Mājas

Nolēma atbalstīt biedrību *Dundagas bērnu dienas centrs* Mājas un paredzēt tam 2006. g. budžetā Ls 4791. Izdevumus par centra patērēto elektroenerģiju, telpu apkuri un komunālajiem maksājumiem (Ls 660) iekļaut PII *Kurzemīte* budžetā.

► Līdzdarbības līgumi

Līdzdarbības gadījumā slēdz līdzdarbības līgumu starp pašvaldību un privātpersonu, lai pilnvarotu privātpersonu veikt noteiktu pārvaldes uzdevumu, kas neietver pārvaldes lēmuma pieņemšanu vai sagatavošanu. Lai sakārtotu juridiskās attiecības, nolēma

noslēgt līdzdarbības līgumus ar s/o *Dundagas aprūpes fonds* un *Dundagas bērnu dienas centru* Mājas.

► Kultūras centrs

Nolēma no 01.01.2006. izveidot Dundagas pagasta padomes struktūrvienību — Kultūras centrs. Decembrī jāizskata paredzamā centra nolikuma projekts, kas nodrošinātu pašvaldības funkciju veikšanu kultūras jomā.

► Atbalsts karatē klubam

Maijā karatē treniņus apmeklēja 16 dundadznieki. Dalības maksa vienam dalībniekam ir Ls 10 mēnesī. Trenera izmaksas ir aptuveni Ls 200 mēnesī. Bērnu vecāki lūdz palīdzēt segt karatē kluba *Baltais drakons* treniņu izdevumus.

Līgumu piešķirt līdzekļus karatē klubam noraidīja. Ieteica vecākiem, kam grūtības samaksāt dalībmaksu, lūgt pašvaldībā finansiālu palīdzību. Nolēma nākamgad izveidot Ls 1 000 pamudinājuma fondu sporta, kultūras un citu norīšu atbalstam. Izpildītortoram jāizstrādā tā noteikumi.

► Interreg projekts

Nolēma piedalīties Talsu rajona *Interreg III A* projektā ar 6 atpūtas vietu un Baložezera peldvietas iekārtošanu, kā arī 2 informācijas centru uzstādīšanu. Budžetā tam paredzēt prasītos Ls 12 300 priekšfinansējumam.

► Bankrotējošās SIA *Īlsena* nodokļu parāds

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta lūguma nolēma dzēst bankrotējošās SIA *Īlsena* nesamaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu. Parāda apjoms Ls 1,21.

► Individuālais darbs

Atļāva Ivaram Dambergam nodarboties ar galdniecību.

► Ciemu valdes

Apstiprināja ciemu valžu nolikumus.

► 2006. gada budžets

Finanšu speciāliste Zinta Eizenberga ziņoja, ka 2006. gadā budžeta ienākumi varētu būt par 15,7 % lielāki nekā šogad. Tādēļ pagasta iestāžu un struktūrvienību plānoto budžetu pieaugums nedrīkstētu šo skaitli pārsniegt.

► 2006. gada rīcības programma

Atkārtoti izskatot rīcības programmu 2006. — 2012. g., noteica 2006. g. galvenos uzdevumus:

- pabeigt uzsāktos darbus;

- ierakstīt pašvaldības nekustamos īpašumus zemesgrāmatā;

- sakārtot pašvaldības mājas (vismaz vienu gadā);

- katru gadu vidusskolas budžetā iekļaut līdzekļus vismaz vienas klases remontam;

- risināt jautājumu par sociālo māju izveidi;

- nomainīt tautas nama jumtu.

► Izdevumi dārzkopības sabiedrībai *Ievlejas*

Noraidīja lūgumu piešķirt Ls 200 dārzkopības sabiedrībai *Ievlejas* 25 gadu svinību sarīkošanai 2006. g. jūlijā. Nolēma palīdzēt sabiedrībai svētku rīkošanā ar nepieciešamo tehniku un darbiem.

► Psihiatru saiets

Nolēma atbalstīt nākamgad 21. un 22. jūlijā parkā rīkojamo psihiatrijas nozarē strādājošo darbinieku valsts mēroga saietu.

► Līdzekļi pensionāru apvienībai

Nolēma 2006. g. atbalstīt Dundagas pagasta pensionāru apvienību ar Ls 830 (malkas iegāde pensionāru padomes telpai Pils ielā 9, ekskursijas, teātra izrāžu apmeklējumi, pieci atpūtas vakari, ciemiņu uzņemšana, transporta izdevumi, kultūras pasākumu rīkošana).

mies tekstus pārveidot rakstu valodā. Tā, piemēram, kādā tautasdziesmu lapiņā vārds *ķeiris* ielikts iekavās, tā vietā — *kreisā roka*. Ja īpatnības būtu saglabātas, savdabīgajās dainās atklātos bagātīgs, pētāms valodas materiāls. Taču mēs bijām pulcējušies nevis tāpēc, lai kratītu pirkstu Barontēvam. Visu cieņu viņa izcilajam mūža darbam! Mums bija iespēja paskatīties, kā dainu apkopotājs strādājis ar iesūtītajām tautasdziesmām. Uz dainu lapiņām var paskatīties arī KSM jaunizdevumā un internetā *www.dainuskapis.lv*. V. Mitlers bija sagatavojis Dinsberga laikmeta apskatu, interesi sasaistot notikumus 19. gs. un 20. gs. sākumā Dundagā, Latvijā un pasaulē. Maz pamažam duņdžiņu mēlē ierunājās visu laiku klusējušie. „Vo ta pa tiem Kužnik

► Līdzekļi invalīdu biedrībai

Nolēma 2006. gadā atbalstīt Dundagas pagasta invalīdu biedrību ar Ls 535.

► Dzīvokļu lietas

Nolēma vienu iedzīvotāju uzņemt maznodrošināto personu dzīvokļu piešķiršanas rindā.

Apstiprināja saistošos noteikumus Nr. 9 *Kārtība, kādā Dundagas pagasta padome sniedz palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā*. Ar to tekstu var iepazīties kancelejā vai pagasta padomes interneta lapā *www.dundaga.lv*.

► Bērnodārza siltināšana

Paredzēja 2006. g. bērnodārza budžetā Ls 8 923 līdzfinansējumu investīciju projektam *Dundagas pagasta pirmskolas izglītības iestādes Kurzemīte siltuma zuduma novēršana*.

► Nosaukumu piešķiršana

No īpašuma *Mellēni* atdalāmam 27,37 ha zemes gabalam piešķīra nosaukumu *Labdzeres Ausekļi*, no Vecskolas atdalāmam 31,5 ha meža gabalam — *Skolasmeži*.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Zviedri* (22,9 ha), *Labdzeres Ausekļi* (15,1 ha) un *Mellēni* (27,37 ha).

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Duņdžiņu mēle Dundagā un folklorā

30. XI pagasta bibliotēkā pulcējās dundadznieki, kam mīļa latviešu valoda un īpaši pašu mēle.

Kubalu skolas-muzeja (KSM) pārzinis Ivars Abajs pastāstīja, kā tapusi Krišjāņa Barona 170. dzimšanas dienas atcerei veltītā grāmata *Dundagas apvidus folklorā. Ernesta Dinsberga devums*. Kopā ar KSM darbinieci Gunitu Tropiņu atšifrējuši, salīdzinājuši un pārrakstījuši rokrakstus. Ieguvums ir būtisks materiāls dundadzniekiem. Īpašas izjūtas pārņem, lasot tautasdziesmas, ko varbūt pratušas un dziedājušas mūsu vecvecvecmāmiņas, tāpat teikas un pasakas pazīstamajā izloksnē.

E. Dinsbergs nav vienīgais, kas vācis mūsu puses folkloras materiālus. Būtu interesanti iepazīties ar pārējo vācēju

devumu. Tas muzeju ļaužu ierosmeil! Bet par jaunizdevumu paldies daudziem, no dundadzniekiem — I. Abajam, G. Tropiņai, Daigai Muželovskai un īpaši Vilnim Mitleram, kas bagātinājis grāmatu ar leksikas piemēru rādītāju.

Īpašais vakara viesis — Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta darbinieks Aldis Pūtelis, kura palīdzību grāmatas izveidē atzinīgi novērtēja I. Abajs. Ciemiņš dalījās pārdomās par kādu atklājumu saistībā ar K. Baronu un dainām. Ilgu laiku pastāvēja uzskats, ka Dainu tēvs ir ideāls redaktors, ka visas *Latvju dai-*

nās publicētās tautasdziesmas ir autentiskas. Tā gluži nav! Barons mēdzis iesūtītās dziesmas pielabot, mainot vārdus vai to formu, ja vārdi un vārdu savienojumi likušies neizprotami vai neierasti. Tā, piemēram, tautasdziesmas rindās *Skrien, bitīt, sit spārniņus/ Pie resnā ozola* Barons labojis vārda formu *ozola uz ozoliņ*, bet rindiņā *Ai, lācīti, žagargrauzi!* mainījis pēdējo vārdu uz *ķepainīti*, savukārt pie vārdu savienojuma *mērenas lakstīgalas* Dainu tēvs uzrakstījis „Bez sakara!” un *mērenas* vietā pierakstījis *raženas*.

Barons diemžēl cītīgi skaudis Kurzemei raksturīgās izloksnes, cenzda-

arī informēja vecākus, kādos gadījumos pie kura speciālista iet. Diskusijas gaitā izskanēja jautājumi par sociālā pedagoga nepieciešamību skolā, par skolēnu neattaisnotajiem kavējumiem un uzvedību mācību stundās un sabiedriskās vietās, par noziedzīga rakstura pārkāpumiem, par plašsaziņas līdzekļu negatīvo ietekmi uz bērnu. Pašvaldības policists iepazīstināja ar pagasta saistošajiem noteikumiem, kas skar vecākus un viņu bērnus.

1. XII projektā *Veselību veicinoša skola norisinājās AIDS diena*, pašiem skolēniem vadot viktorīnu *Vai tu esi drošs par sevi?*. Skolēniem bija jāatbild uz dažādiem jautājumiem, jāatmin atēlotie vārdi, jāveido vārdu dzejoļi pēc pirmajiem dotajiem burtiem.

Vidusskolā

Oktobrī drošības nedēļā 5. — 9. klašu skolēni mācību un audzināšanas stundās aplūkoja drošības jautājumus, kā arī skatījās filmu *Lai dzīvo bērni 2*. Pēc tam audzēkņus aicināja veidot sižetu filmai *Lai dzīvo bērni 3*. Skolēni iesniedza 16 interesantus sižetus, no kuriem trīs — 5.b, 8.a un 9.k klases audzēkņu darbi — piedalījās nākamajā kārtā Rīgā.

Ikvienu Dundagas vidusskolēnu oktobra pēdējā nedēļā aicināja piedalīties akcijā *Zīmē un dāvinī priekul*, veidojot savu zīmējumu jaunajai *Limpo Ziemassvētku limonādes etiķetei*. Skolēni labprāt atsaucās. Daudzus zi-

mējumus varēs apskatīt izstādēs lielākajos tirdzniecības centros dažādās Latvijas pilsētās.

24. XI vidusskolā norisinājās **vecāku kopsapulce**. Tēmu *Kā palīdzēt pusaudžiem un jauniešiem mācīties uzņemties atbildību par savu uzvedību* apsprieda diskutējot, lai ikviens klātesošais dalītos pārdomās un jautātu. Piedalījās skolas psiholoģe, pagasttiesas priekšsēdētāja, sociālā dienesta pārstāvji, nepilngadīgo lietu inspektori, iecirkņa inspektori, pašvaldības policisti. Vecāki uzzināja par skolā svarīgāko un par iepriekšējā gada absolventu turpmākajām gaitām. Psiholoģe Ieva Freimute pastāstīja par vardarbības veidiem un ietekmi. Speciālisti runāja par savu darbu un risināmo jautājumu loku, kā

Vecākiem, kaimiņiem, visiem

Klāt pārdomu laiks. Apsveram paveikto, priecājamies par savējiem, ka tie veseli, smaidīgi un laimīgi prot uzmundrināt arī mūs — ikdienas darbos un rūpēs reizēm pagurušos.

Vēlos pievērst jūsu uzmanību dažiem jautājumiem.

Līdz ar mūsu valsts iestāšanos Eiropas Savienībā (ES) arvien vairāk Latvijas iedzīvotāju galvenokārt darba nolūkos dodas uz ES valstīm, atstājot bērnus radnieku vai paziņu aprūpē. **Reizēm vecāki, aizbraucot uz ārvalstīm, nav padomājuši par nepieciešamību nodrošināt bērnu likumisko pārstāvību personiskajās un mantiskajās attiecībās Latvijā.** Tad personas, kuru aprūpē bērns atstāts, vēršas pēc palī-

dzības pagasttiesā, un kopīgiem spēkiem mēģinām juridiski pareizi atrisināt ar pārstāvību saistītās problēmas. Sarežģītāk ir tad, ja bērnam ir kāds neatliekami risināms jautājums, piemēram, operācija (kas dos piekrišanu narcozei?), bērns vēlas doties ekskursijā uz ārzemēm (kas dos atļauju šķērsot robežu?), jāsaņem pase, jākārtο jautājumi ar policiju.

Pēc mūsu valsts likumiem līdz

pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Tā nozīmē vecāku tiesības un pienākumu rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Kamēr persona nav sasniegusi 18 gadu vecumu, procesuālās tiesības īsteno šīs personas likumiskais pārstāvis — vecāki, aizbildnis vai vecāku pilnvarota persona. Pēc Administratīvā procesa likuma 38. panta 1. daļas fiziskās personas pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru. Ja konstatē, ka vecāki nav padomājuši par nepieciešamību nodrošināt bērna pārstāvību savas prombūtnes laikā, pagasttiesas pienākums ir noskaidrot, vai bērns atrodas viena vai abu vecāku aizgādībā. Ja aizgādību īsteno abi vecā-

ki, jānoskaidro otra vecāka atrašanās vieta un iespēja viņam īstenot bērna aizgādību. Ja bērns ir viena — promesoša — vecāka aizgādībā vai ārpus Latvijas ir abi bērna vecāki, jānoskaidro, vai vecāki ļaunprātīgi neizmanto savu prombūtni, tādējādi nenodrošinot bērna interešu un tiesību aizsardzību. Ja pagasttiesa konstatē, ka vecāku prombūtnes dēļ ir apdraudēta bērna veselība vai dzīvība, tad saskaņā ar Civillikuma 203. panta pirmās daļas 2. punktu nepieciešams lemt par aprūpes tiesību atņemšanu.

Pēdējā laikā bērni visai bieži aiziet no mājām, neapmeklē skolu, cieš nelaimes gadījumos — satiksmes negadījumos, noslīkst piemājas ūdenstilpēs, nosalst, izraisa uguns-

grēku, jo ir atstāti mājokļos bez pie-skatīšanas. Iestājoties aukstajam laikam, dažādu negadījumu skaits pieaug. Aicinu iesaistīties ikvienu pašvaldības iedzīvotāju! Mēs nedzīvojam atrauti cits no cita. Pat visnomālāko viensētu iemītniekiem ir kaimiņi, kas var pamanīt nelaimes iedīgļus un ziņot pagasttiesai vai sociālajam dienestam.

Klāt Ziemassvētki un Jaungada pirmā diena. Būs rītausmas un krēslas stundas, būs saulainas dienas ar gaismu sirdī, būs lietavas. Spēku, izturību un pacietību novēlu sev, pagasttiesas meitenēm, kolēģiem un visiem Dundagas pagasta iedzīvotājiem!

*Daina Dēvita,
pagasttiesas priekšsēdētāja*

To atceramies janvārī!

Anna Grīnberga: „Joprojām esmu iemīlējusies!”

Mazliet vairāk nekā mēnesi pirms Annas Grīnbergas 92. dzimšanas dienas ar Dainas Vītolas (Blumbergas) laipnu starpniecību tiekamies skolotājas dzīvoklī Rīgā. Vasarā tas varētu notikt arī Dundagas *Ezerīņos*, no vīra dzimtas mantotajā, no padomju varas tīkojumiem nosargātajā mājā. Te, lielpilsētas mājoklī, visapkārt grāmatas, albumi un atmiņas. Vīramātes brāļa Jāņa Sauleskalna skapis. Te četru mazbērnu un tikpat mazmazbērnu bagātā Grīnbergas kundze saņem savu bijušo audzēkņu sirsnības apliecinājumus.

„Joprojām esmu iemīlējusies,” skolotāja teic par Aizsaulē aizsaulkto dzīves draugu. Bet šie vārdi raksturo Skolotājas attieksmi pret dzīvi vispār. Mazliet ielūkosimies tajā!

Sēliete — dundadzniece

Vispirms saradosimies! Manu vīru sauca Arnolds. Jūsu tēvam viņa mamma iedeva vārdu par godu ciema feldšera dēlam — manam nākamajam vīram. Jūsu tēvam es biju pirmā audzinātāja. Abi sākām Dundagas vidusskolā 1945. gada 1. septembrī. Nākamajā gadā klases apvienoja, un es dabūju citu — Dainas Blumbergas klasi. Skolēnu man bijis daudz, bet Dainas klase man kā daudzišķi pieķērušies. Manās dzimšanas dienās te regulāri sapulcējāmies.

Jūsu tēvam bija glīts rokraksts. Reiz aicināju skolēnus kaut ko atnest no Dundagas folkloras, ko mājās vai kaimiņos runā. Arnolds Auziņš atnesa sava tēva anekdoti. Tur ir tāds teiciens: *Nelej, nelej, es vairs nedzērs!* Lai tēvs to izstāsta.

Tā, tagad esam kļuvuši par radiem un draugiem!

un bankas iekrājumus, tad onkulis Sauleskalns palika pilnīgi bez iztikas līdzekļiem. Nolikās gultā un vairs necēlas, kamēr rudenī nomira.

Mēs ar vīru 1940. gada rudenī strādājām vidusskolā Ventspilī. Krievu armija bija aizņēmusi vai visu pilsētu, tādēļ apmetāmies pie direktora. Viņš bija komunisti, un manu vīru arī uzskatīja par kreisu, turklāt kā *jauno kadru* iecēla par mācību daļas pārzini. Vācu laikā viņu par to ielika Ventspils cietumā. Par laimi, pilsētā pazīstama advokāta Bumbiera sieva strādāja vidusskolā, un vīru drīz atbrīvoja. Viņš tikai vairs nedrīkstēja būt par skolotāju. Ventspilī sāka bombardēt... Nolēmām pārcelties uz vīra vecāku mājām. Sāku strādāt *Baltajā skolā*, un arī Arnolds tur dabūja darbu.

Joprojām mīlu savu vīru

Vācu laikā plašā apgabalā ierīkoja mācību poligonu. No *Ezerīņiem* bija jāiziet. Vīratēvs sarunāja istabu un priekšnamu *Vangeļos*, uz Mazirbes ceļa. Tad Nevejas pamatskolā nomira skolas pārzinis, un vīru tur iecēla par pārzini. Pēdējā kara vasara Nevejā bija skaistākā manā mūžā. Kaut kur dunēja karš, bet tas mūs neskāra. Visapkārt meži, daba pilnā plaukumā! Bet septembrī vīrs saņēma iesaukšanas pavēli. Krievu armija jau bija Latvijā, kara iznākums skaidrs. Vācu specvienības ķerstīja tos, kas izvairījās no armijas. Ja Arnolds neietu, vajātu ģimeni. Nolēmām, ka jāiet, domājām — varbūt uz kādam dienām. Tā viņš aizgāja uz Ventspils pusi ar mugursomu plecos — uz trīsdesmit trim gadiem.

Vācijā nekāda karošana neiznāca. Vienība centās izrauties no pierobežas, lai nenonāktu krievu gūtā, un kājām nogāja milzu gabalus. Reiz vīrs bijis tā noguris, ka nokritis grāvī. Apakšā kaut kas silts. Nesen nošauts zirgs! Viņš sasilis un aizmidzis. Pēc laika atmosfēra un dzird latviski runājam. Viņa paša vienība nav tikusi tālāk un atgriezusies. Vīrs ar jauniem spēkiem pievienojies savējiem. Arnolds vēlāk man daudz stāstīja, bija rakstījis arī dienasgrāmatu.

• „Mans radinieks, kas mani patriotiski audzina, Andrejs Eglītis. Viņa nelaikie sieva Anda bija mana māsiņa. Te esam Domā 1992. gadā.”

• Vienpadsmit gadu vecumā Subatē. „Man bija melni, cirtaini mati, vasarā krietni iedegu. Reiz ceļmalā ganu govīs. Brauc garām tirdznieki un teic: — Redz, kur žēlauriņa gana gūvis.”

Pēc kara nonācis angļu zonā un pieteicies darbam Anglijā. Bet es par viņu ilgi neko nezināju, kamēr uz mirušā onkula Sauleskalna vārda pienāca vēstule, kurā bijušais Dundagas pastmeistars no Vācijas ziņoja, ka Arnolds ir dzīvs. Vīrs pats nerakstīja, labi zinādams, kādi te laiki. Tad kādu dienu saņēmu vēstuli. Neticēju savām acīm — vīra rokraksts. Sveiks un vesels, ģimeni nav aizmirsis, izsūtījis paciņas. Tas bija 1955. gadā.

Pēkšņi mani izsauca uz partijas komiteju. Domāju, ka vainīga vēstule. Ar mani sāka runāt par skolu, tad — par Ernestu Ābolu. Es ļoti labi atsaucos. Visbeidzot man parādījās lapu ar parakstu: vai esot mans? Nē, nav, bet labi atdarināts. Saturu neļāva lasīt, bet noprātu, ka tā ir sūdžība par Ābolu. Skolotājs tad gribēja iespiest kādu grāmatu. Arī skolotājai Šņepstei viltots paraksts. Es to pateicu. Par vīru neprasiņa ne vārda.

Pati kādreiz nobrīnījies, kāpēc mani neizsūtīja. Padomju vara ļoti bija iekārojusi *Ezerīņus*, mani par varu gribēja dabūt laukā. Vienu laiku tur ierīkoja bērnudārzu. Tomēr mani ar diviem bērniem un vīra vecākiem vienā istabā atstāja. Es strādāju skolas darbu ar visiem spēkiem. Varbūt tāpēc mani neizsūtīja? Krietnā strādāšana nāca par labu, kad cīnījies par tiesībām aizbraukt ciemos pie vīra. Muravskis, viens no solidākiem partijai sekretāriem (viņa sievai vakarskolā mācīja latviešu valodu), man uzrakstīja labu raksturojumu. Citādi nebūtu tikusi uz Angliju. Tas bija 1967. gada oktobrī. Pēc Anglijas apmeklējuma *Padomju Jaunatnē* parādījās raksts, kurā it kā es stāstīju, kā man tur nav patīcis un ka uz tādu zemi nekad vairs negribu braukt. Zvanīju saviem skolēniem un teicu, lai nedomā, ka es to esmu rakstījis. Tikai paraksts apakšā bija mans.

Trīs reizes biju Anglijā. Bet uz turieni pārcelties negribēju. Man mīļa bija Latvija, svešumā bez bērniem un mazbērniem būtu nikuļojusi. 1979. gadā vīrs pensionējās un pārcēlās uz Latviju. Iegādājāmies vasarnīcu Pabažos. Tur bieži pulcējās dundadznieki — skolotājas Svarena, Kupfere, Roske, bi-

jušie audzēkņi.

Mana dzīvesdrauga vairs nav, bet es joprojām esmu viņa iemīlējusies!

Gribēju iepriecināt skolēnus

Varbūt ne vienmēr esmu bijusi gana laipna pret skolēniem, bet es viņus esmu mīlējus, un tas man ir nesis augļus. Vēlējos bērnus iepriecināt, viņiem patika darboties, un tā mēs ilgus gadus aizrāvāmies ar pašdarbību. Skolā, pēc tam vairāk nekā desmit gadu kultūras namā. Iestudējām arī skolotāju izrādes. Pēc Rūdolfa Blaumaņa *Ugunī* izrādes nākamajā dienā man uz ielas krievu tautības daktere nāca klāt un jūsmoja: — Ah, Hristina!

Esmu režisore aiz Dieva žēlastības. Strādāju pēc nojautas jeb, Jaunsudrabiņa vārdiem izsakoties, kā es māku, tā es maunu. No apmēram divpadsmit iestudējumiem man īpaši

• Ar dzīvesbiedru Arnoldu 1973. gada rudenī Anglijā.

pie sirds ir Juhana Smūla *Lea*. Laimīga sakrītība — neliels sastāvs, palaimējās ar aktieriem. Galvenās lomas tēlotāja, skolotājas Bruzinskas meita Larisa Pilza, burvīgi atveidoja jauno nelaimīgo mīlētāju. 1963. gadā šo mūsu kultūras nama izrādi izvirzīja uz skati Rīgā. Tur pāri par desmit kolektīvu, visi pazīstami. Pēc skates režisori runā par izrādēm, mūs pat nepiemin. Te Kārlis Pamše tik sirsnīgi sāk izteikties par mūsu izrādi, ka man saskrien asaras acīs. Visbeidzot pats Eduards Smilģis izteic izbrīnu, ka Dundagas mežos mīt tādi dramatiskās mākslas mīlētāji. Dabūjām otro vietu Latvijā, ierunājām lugu radio, uzstājamies televīzijā. Marga Tete-re pat centās dažus manus aktierus pierunāt pie viņas Rīgā spēlēt!

Jā, cilvēki bija atsaucīgi, kaut vai Ārija Jāvalde, Ausma Frīdenberga. Savukārt Bernāne mācēja sapulcēt cilvēkus, arī materiāli nostiprināt kultūras namu. Viens no pēdējiem veiksmīgajiem iestudējumiem bija *Dīvainā mīsis Sevidža*. Klasiku neņemām, tik stipri nebijām.

Ticu Latvijai

Cilvēki ir dažādi, un viņi tādi arī

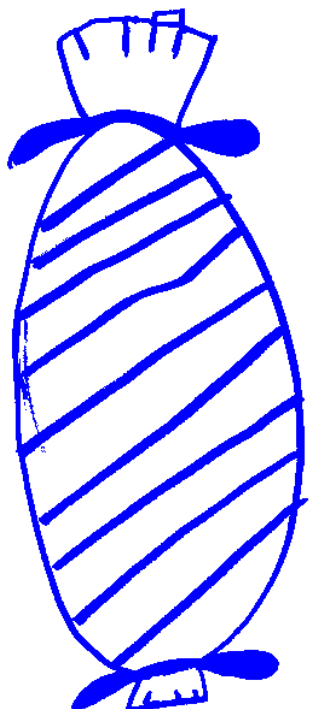

• Anna Kalvāne un Arnolds Grīnbergs kāzu dienā Dundagas Ezerīņos. „Man kādreiz vaicāja, vai esmu joprojām iemīlējusies savā vīrā. Es vēl tagad esmu viņa iemīlējusies! Manā istabā stāv urna ar viņa pelniem un gaida mani.”

ar iecietību jāpieņem. Katram ir savs raksturs, to nevar ņemt ļaunā. Man tikai nepatīk tas, ka cilvēki ir sapinušies alkatības valgos. Nesen mazmazdēlam stāstīju par pirmskara Latviju. Es zinu, ko un kā darīja Kārlis Ulmanis. Viņam piemita īpašības, kuras var tikai apbrīnot — nesavtība, godīgums, viņam bija vienaldzīga manta, mājas, viņš ēda vienkāršu lauku cilvēku ēdienu. Tādas pašizliedzības, tādas autoritātes diemžēl vairs nav. No visām pusēm dveš alkatība. Tas ir nospiedoši. Tomēr es ticu savai zemei un mīlu to. Gan Latvija atzels. Tikai skola par maz dara patriotiskajā audzināšanā.

Labu veselību jaunajā gadā!

Alnis Auziņš

Esmu no Sēlijas, vidusskolā mācījos Subatē. Pati ļeīšu robeža, daudz lietuviešu, katoļu. Tagad pilsētiņa pagalam noplukusi. No Subates aizgāju studēt uz Rīgu. Sapazinots ar savu tautudēlu, kas mani 1938. gadā aizveda uz bagāto Kurzemi. Kļuva par dundadznieci uz visiem laikiem.

Es smejos, ka mūsu *Ezerīņiem* jāpieliek memoriālā plāksne. Tās mājas iedzīvotāji, kopā ņemot, ir nokalpojuši Dundagas pagastam vairāk nekā simt gadu: vīratēvs gadus četrdesmit par feldšeri, vīramātes brālis Jānis Sauleskalns, Dundagas hronikas autors, gandrīz tikpat ilgi par pagasta skrīveri, es — divdesmit septiņus par skolotāju.

Feldšera arodu vīratēvs bija apguvis Pirmā pasaules kara laikā. Ilgu laiku Dundagā nebija neviena ārsta, un viņš bija reizē ārsts, zobārsts (izraut zobus mācēja!), arī vecmāte. Dundagas mācītāja Brieža dvīņus saņēma.

Kad krievu gadā atņēma pensijas

Ciemos MAZIRBE

(Nobeigums. Sākums augusta, septembra, oktobra un novembra numurā.)

PAR LĪBIEŠIEM PĒCKARA GADOS

Pauls Valcis, Mazirbes palīgscolas direktors no 1975. līdz 1980. un no 1993. līdz 2003. gadam: „Pirms trīsdesmit pieciem gadiem mēs ar dzīvesbiedri Maiju pārcēlāties uz Mazirbi. Maija te bija norīkota par skolas direktori. Bija astoņgadīgā skola, tad atvēra palīgskolu. Vēlāk tās nosaukumi mainījās: inetnātskola, speciālā internātskola, speciālā internātpamatskola.

No Igaunijas šurp brauca zinātnieki un pētīja lībiešu valodu. Tas mūs ar Maiju pamudināja šajā virzienā domāt un arī rīkoties. Sākām staigāt pa mājām, no Ovišiem līdz Melnsilam, meklējot vecas lietas. Citam šķūnī, citam bērniņos kaut kas vēl bija saglabājies. Tas bija pēdējais brīdis. Pavisam savācām vairākus simtus eksponātu. tostarp Mazirbes pirmo Bībeli (tagad atrodas Mazirbes baznīcā), zvejniecības un kalēja darbarīkus, stelles, kokamatniecības darbus, savdabīgās senlaicīgas slidas, jūrnieku ziņģes, Mazirbes baz-

200 cilvēku. Ārzemju radio ziņoja, it kā notiekot lībiešu tautas svētki (oficiālie svētki sākās vienpadsmit gadus vēlāk). Otrajā dienā visa rajona vadība klāt, uztraukušies. Tajos laikos lībietis bija aizliegta tēma, un mēs ar savu darbību zināmā mērā kļuvām nevēlami. Reiz kāds lībietis uzrakstīja vēstuli partijas centrālkomitejai, lai atzīst viņa tautību. Iznākums bija tāds, ka izsauca *lielajā mājā uz kafiju*.

Tagad, brīvības laikos, lībieši diemžēl karo savā starpā. Daži ir tādi, kas tiešām prot valodu, viņu vidū Valts Ernštreits, Julgi Stalte, Valda Šuvcāne, Zoja Sīle.”

Edgars Millers: „Es kā bērns saskāros ar lībiešiem. Šķiet, 60. gadu sākumā mūsu piekrastē ieradās profesors Veri no Igaunijas ar vēl dažiem līdzstrādniekiem. Braukāja ar divriteņiem, apmetās pie ciema iedzīvotājiem, zīmēja vecus priekšmetus — krēslus, gultas u. tml. — un prasīja par lībiešiem. Runāja lauzītā latviešu valodā, kādu igauņu vārdu pa starpu iemetot, arī krieviski. Man, puīselim, tas likās neparasti. Tad pa-

30 cilvēku, tad vēl vairāk, bet laika gaitā atsijājās. Rūpējamies par lībiešu bērnu nometni, katru gadu notiek svētki.”

Luterāņu draudze un baznīca padomju laikos un mūsdienās

Valentīna Dzene: „Esmu cēlusies no Rēzeknes puses. Padomju laikos Mazirbes dievnams bija nonācis bēdīgā stāvoklī — izdemolēts. Skaidu jumts tecēja. Man radās pārliecība, ka varu līdzēt atjaunot dakstiņu jumtu — kā senāk. Tā pavisam dabiski nonācu Mazirbes luterāņu draudzē, un ar ventspilnieka Igora Skoka (viņa saknes no mātes puses sniedzas šajā piekrastē) palīdzību izdevās daudz paveikt.

Padomijas laikā tālbraucējs kapteinis Arvīds Ludevīgs rosināja atjaunot dievnamu kā koncertzāli. Tas bija taktisks gājiens, lai vispār baznīcu paglābtu no

ir raduši patvērumi daudzi cilvēki, tostarp Latvijā pazīstami kultūras darbinieki.

Šis darbs un jaukā saskarsme ar Dundagas cilvēkiem man dod gandarījumu.”

NEATKARĪBAS LAIKS

E. M.: „Mēs smejamies, ka esam Pārventa un Šimpusventa. Īstenībā gan mazirbnieki ciemu īpaši nedala.

Ķirškalnus ieguvu drusku pirms *karogu maiņas*. Man bija īpašums Kuldīgas rajonā, samainīju to pret zemi Mazirbē. Bija ap 50 hektāru, bet es daļu atdevu vietējai luterāņu draudzei mīļā miera labad. No vienas puses, labi, ka tā, lai gan zemei ir nezūdoša un pat pieaugoša vērtība. Ķirškalnos senos laikos bija

Branki, kas arī ir agrākā *Taizeļu* zeme, un turpat blakus esošie *Stūrīši*. *Taizeļu* mājas gribētu no jauna uzcelt — ne gluži mats matā, ne tīši vecinātas, tomēr iekļaujot Mazirbes arhitektonikā. Vēlos arī sarīkot fotoizstādi, atspoguļojot savas dzimtas cilvēkus.

Ļoti gribētu, lai Mazirbe kļūtu saposta, lai šo vietu daudzīnātu pasaulē. Attīstību saredzu saistībā ar Lībiešu tautas namu, vispār lībiešu lietu, jūrmalu, baznīcu, skolu. Tā vienmēr ir bijusi gara gaismas nesēja. Šķēršļu un darāmā daudz. Piemēram, te nav iespējams paēst. Kādreiz viens uzsāka šo biznesu, bet pameta. Nodokļu un uzraudzības dēļ tā ir nepateicīga uzņēmējdarbība.”

E. K.: „Asfaltētais ceļš līdz Mazirbei ir ļoti svarīgs. Tas noder ne tikai drošākai un patīkamākai braukšanai, bet arī, lai piesaistītu investorus, lai ciems attīstītos, lai rastos darbavietas. Tāpat svarīga ir pārējā infrastruktūra.”

E. M.: „Sirds sāp, skatoties, ka agrāk saceltais ir pamests un izdemolēts. Nākotnē mūsu bērni brēkdami cels atkal. Maizes klēts te nav bijusi un nebūs, bet gaļas un arī piena lopus var audzēt.

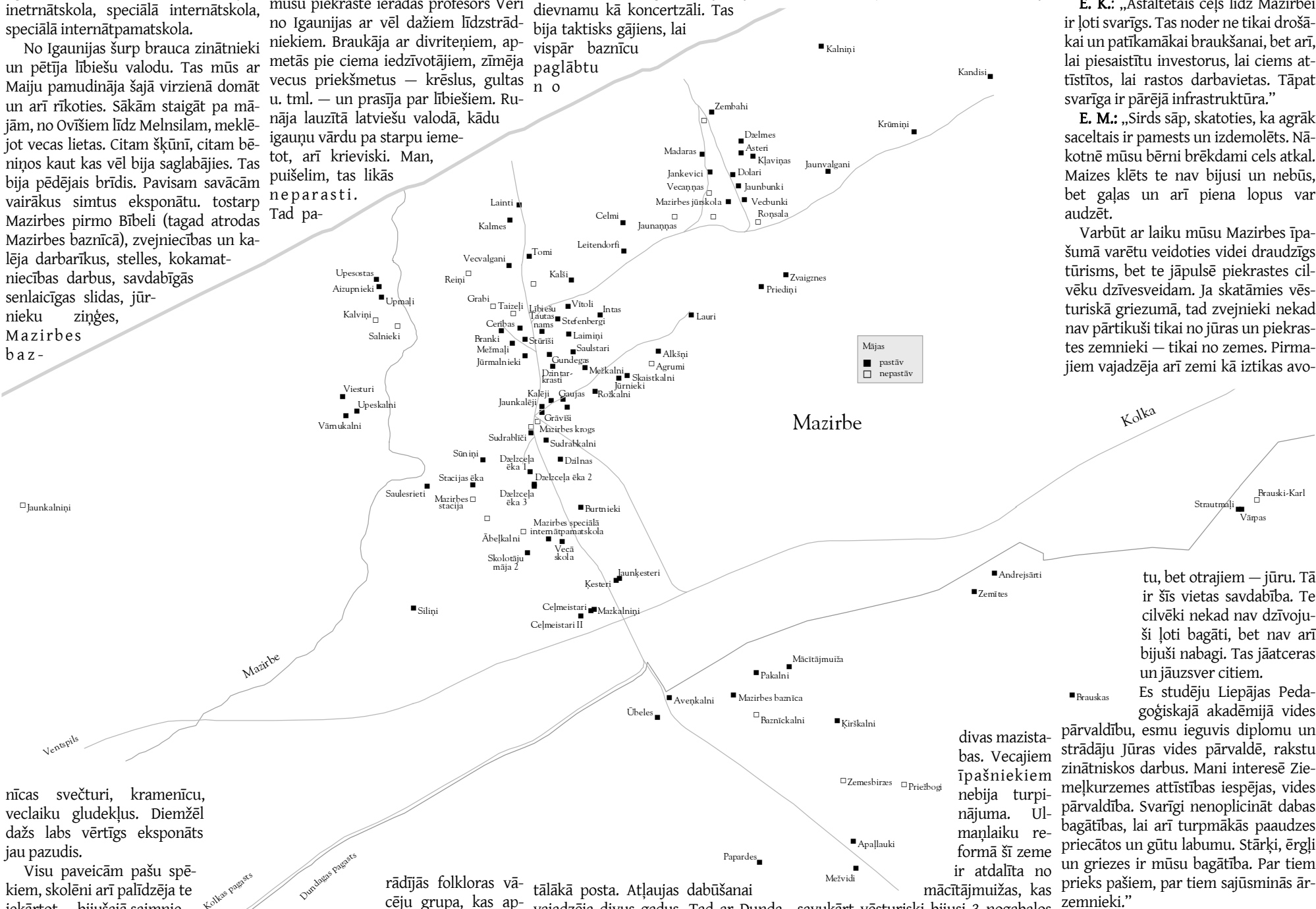
Varbūt ar laiku mūsu Mazirbes īpašumā varētu veidoties videi draudzīgs tūrisms, bet te jāpūlsē piekrastes cilvēku dzīvesveidam. Ja skatāmies vēsturiskā griezumā, tad zvejnieki nekad nav pārtikuši tikai no jūras un piekrastes zemnieki — tikai no zemes. Pirmajiem vajadzēja arī zemi kā izejas avo-

tu, bet otrajiem — jūru. Tā ir šīs vietas savdabība. Te cilvēki nekad nav dzīvojuši ļoti bagāti, bet nav arī bijuši nabagi. Tas jāatceras un jāuzsver citiem.

Es studēju Liepājas Pedagoģiskajā akadēmijā vides pārvaldību, esmu ieguvis diplomu un strādāju Jūras vides pārvaldē, rakstu zinātniskos darbus. Mani interesē Ziemeļkurzemes attīstības iespējas, vides pārvaldība. Svarīgi nenoplicināt dabas bagātības, lai arī turpmākās paaudzes priecātos un gūtu labumu. Stārķi, ērgļi un griezes ir mūsu bagātība. Par tiem prieks pašiem, par tiem sajūsmīnās ār-zemnieki.”

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā I. Abajam, V. Dzenei, G. Ginterei, D. un J. Jansoniem, E. Kiršpilam, G. Leitendorfam, E. un V. Milleriem, A. Rappoportam, S. un H. Rozenbergiem, P. Valcim un V. Zembahai.

nīcas svečturi, krameniņu, veclaiku gludekļus. Diemžēl dažs labs vērtīgs eksponāts jau pazudis.

Visu paveicām pašu spēkiem, skolēni arī palīdzēja te iekārtot — bijušajā saimniecības ēkā, vāgūzī. Pārlikām jumtu — no Nevejas skolas atvedām dakstiņus. No Sīkraga — krāsns. Tādus podiņus nekur citur piekrastē neesam redzējuši. Sīkragā kādreiz piestāja kuģi. Varbūt podiņi ceļojuši no Anglijas? Stiklos, Annehites pilī, bija līdzīgi, tikai glazēti.

No 1971. gada uz Mazirbi pa vasarām sāka braukt Mākslas akadēmijas studenti *zaļajā praksē*. Viens no studentiem, interjerists Juris Kramiņš, beidzot akadēmiju, diplomdarba tēmai izvēlējās ierīkot muzeju Mazirbē. Mēs to nosaucām par etnogrāfisko stūrīti *Randālist*. Atklājām 1978. gada 2. novembrī. Ielūdzām daudz ciemiņu, arī no Talsu rajona Izglītības nodaļas, kultūras darbiniekus, pavisam vairāk nekā

rādījās folkloras vācēju grupa, kas apkaušīnāja Katrīnu Krasoni, kas runāja mums nesaprotamā valodā, un viņas tēvu Albertu, kas arī, uztaisījis dūšiņu, dziedāja lībiski. Alberts dzīvoja Mazirbes *Grabos*, otrpus ceļa, tā māja sagrauva un ir noārdīta. Senos laikos tur bijuši kapi. Katrīna dzīvoja Košragā, tad pārnāca uz *Grabiem*. Tā es uzzināju par lībiešiem, par sajaukšanos ar latviešiem. No skolas reiz devāmies ekskursijā uz laivu ceļu Košragā. Tur meistars bija, šķiet, kāds no Volganskiem. Rādīja laivas un daudz ko sauca jocīgos vārdos. Lībiski!”

Egils Kiršpils: „Manā dzimtā gan lībiešu asiņu nav. Esmu no Aizputes. 1993. gadā nodibinājam vietējo lībiešu grupu, un es to vadīju līdz 2005. gadam. Ir jau vēl te lībieši un viņu pēcteči. Piemēram, Edvīns Blāze cēlies no lībiešiem, viņa brāļi gan vairs nav Mazirbē. No vietējiem nevienš cits negribēja uzņemties vadītāja pienākumus, tā nu es iesāku. Nu vairs veselība neļauj. Tagad grupu vada Mintauts Krasons. Sākumā sapulcējās ap

tālākā posta. Atļaujas dabūšanai vajadzēja divus gadus. Tad ar Dundagas iedzīvotāju pūlēm un arī līdzekļiem baznīcu izdevās atjaunot. Tas ir liels toreizējā kolhoza *Dundaga* priekšsēdētāja Aldona Zumberga nopelns. Baznīca no visiem viedokļiem pieder dundadzniekiem.

Lieliskā sadarbība ar Dundagas pagasta cilvēkiem turpinājās arī Gunāra Laicāna *valdīšanas* laikā. Mans vaļasprieks ir vākt senus rakstus, datus (piemēram, par visiem mācītājiem, kas te kalpojuši), arhīvu izziņas, arī cilvēku atmiņas. Radās doma izveidot svēto rakstu krātuvīti. Dundagas pašvaldība par saviem līdzekļiem mācītājmuižā izremontēja lielo zāli, draudzes telpu, piedalījās lieveņa atjaunošanā. 1997. gadā turpinājām atjaunot baznīcu, un noderīgus padomus deva Dundagas arhitekts Uldis Puļķis.

Svēto rakstu krātuvīti iekārtoju draudzes namā. Tagad tā pārtapusi par seno rakstu krātuvīti. Tās ir retas grāmatas, rokkraksti, atmiņu klades, dažādas ziņas par Mazirbes draudzi, par mācītāju Valgamā, kas cēlies no šejienes, bet pārcēlās dzīvot un kalpot par mācītāju Somijā. Krātuvītes telpa ir vieta, kur dzīves samezglājumu brīžos

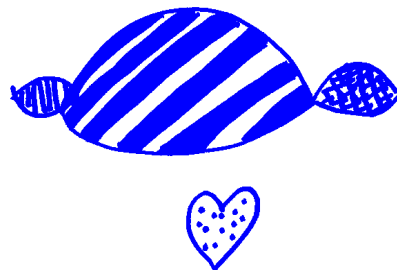
divas mazistas. Vecajiem īpašniekiem nebija turpinājuma. Ulmanlaiku reformā šī zeme ir atdalīta no mācītājmuižas, kas savukārt vēsturiski bijusi 3 nogabalos un jau pirms 1940. gada izrentēta, jo draudze nav spējusi pati tikt galā.

Neatkarības laiku sākumā aizgāju atpakaļ uz Mazirbi. Gaisā plīvoja aicinājoši lozungi, gribējās saimniekot. Diemžēl tagad apstākļi tā sagrozījušies, ka saimniekošana ir domāta muļķiem. Attālums līdz pārstādes uzņēmumiem, tirgum, patērētājiem ir pārāk tāls, tas sadārdzina produkciju. Tā ir valdības tuvedzība, ja litrs piena ir daudz lētāks par litru degvielas un pat par *Mangalu* minerālūdeni. Kāda tur zemniekam konkurētspēja?

Mūsdienās tā īsti Dundagas pusē saimnieko Milda un Māris Šimpermaņi *Brauskās*. Mildai te ir dziļas saknes, kādreiz tur bijusi vecsaimniecība.

Mums bija daudz fotogrāfiju, tās atdevām Mazirbes muzejam. Gribējām izveidot Mazirbes jūrskolu kā amatniecības skolu. Neizdevās. Zvejniecība piekrastē allaž bijusi pamatnodarbošanās, bet to diemžēl nemāca nevienā Latvijas skolā. Somijā gan. Ar pašu zvejniecību arī pašlaik ir pavisam bēdīgi. Šogad no Mazirbes tikai divas laivas gājušas jūrā, no Kolkas puses.”

Gunta Gintere: „Tagad man pieder

Ceļš Dundaga — Mazirbe

Man gribētos ceļus salīdzināt ar cilvēka asinsrites ceļiem. Jo tie ir līdzēnāki un gludāki, jo plūsmā pa tiem labāka, vieglāka un drošāka.

Šķiet, agrāk rakstīja, ka Latvija ceļu biežuma ziņā ieņem ceturto vai piekto vietu pasaulē ar 250 metriem uz kvadrātkilometru. Jaunos ceļus ierīkot nevajagot, jāpaplašina un jāatjauno esošie. Tas gan bija okupācijas laikos teikts, bet ceļi acīmredzot veidoti visā Latvijas pastāvēšanas laikā.

Par ceļa posmu Dundaga — Mazirbe šo to varu pastāstīt, jo esmu dzimis 1932. gadā Ventspils apriņķa Nevejas ciema *Espengrīnos* (30. gados latviskoja par *Vāldzēm*) kā barona Ostenzakena mežsarga Teodora Petrovica daudz bērnu ģimenes astotais bērns. Vecā barona būvētā māja atradās aiz Nevejas skolas pašā ceļa malā, un mēs, puikas, stingri kontrolējām, kas uz ceļa un tā tuvumā notiek. Bija jāsaskaita, cik pajūgu brauc uz tirgu, it sevišķi uz Mazmāras tirgu (sajuka, jo līdz 100 nemācēju), cik prezidenta Kārļa Ulmaņa svītai ir vieglo automašīnu, cik autobusu, cik vagonu ir vilcienam, kas ripoja turpat gar mežmalu pa dzelzceļu aiz ceļa. Man bija jāredz piena savācēja un malkas vedēju automašīnas, skaisti izkrāsotā V. Ķuzes saldumu piegādātāja automašīna lauku veikaliem, bārdainais, ar krietnu bozi bruņojies paunu žīds Abramlaibs, kurš pārdeva no bagātiem laudīm savāktās un arī jaunas drēbes, lakatus, šal-

les, un podiņu žīds Bencke, kurš ar mazo zirgeli un nelieliem redeliem ratiem pildīja tagadējo autoveikalu lomu, pārdodams visu nepieciešamo, ieskaitot podiņus un petroleju. Viņam arī varēja preces pasūtīt. Manu tēvu viņš uzskatīja par draugu un diezgan bieži nakšņoja mūsu mājās. Tad mēs, puikas, tikām pie konfektēm un kādas šokolādes tāfelītes.

Līdz šosejas būvei gar abām ceļa pusēm bija rakti grāvji un smiltis mestas uz ceļa, pa kura vidu bija iebrauktas divas ratu riteņu sliedes, kam katrā pusē automašīnu riepu pēdas. Pats slīktākais ceļa posms bija no Kurču stacijas līdz Nevejas skolai, jo šķērsoja divas diezgan dziļas un dienvidu pusē stāvas graviņas, kā arī teritoriju gar Kurču purviņa dienvidu galu, kur augsnē kūdraina un rudenos vienmēr izmirkusi. Kurču graviņas, jeb, kā tēvs sauca, Zārcvalka lejas stāvā nogāze jau bija norakta slīpāka, bet atklājās sarkanais māls, tāpēc bija izbūvēts tā saucamais *knipeļu dambis* — krustām visa ceļa platumā nostiprināti apaļkoka balķi. Rudenos un pavasaros visgrūtāk izbraucami bija posmi abpus graviņai, un tur arī bija nogrimuši dubļos Valsts Prezidenta un viņa pavadoņu automobiļi. Nevejnīki mašīnas izvilkuši ar zirgiem, jo Nevejā traktoru nav bijis. Tā kā pēc Šlīteres vīrs mežziņa

Zihmaņa rīkojuma visiem mežsargiem obligāti bija jāpieņem valdības rīkotajās medicīniskās Šlīteres dabas rez-

vātā, tēvs daudz ko dabūja zināt. Arī to, ka Ulmaņa labs draugs, Zviedrijas sūtnis, esot teicis: „Kārlī, vai tad tiešām Valsts kasē nav tik daudz naudas, lai uzbūvētu kārtīgu ceļu uz savu medību objektu?” Starp citu, K. Ulmanim Šlīteres virsmežniecībā otrajā stāvā dienvidu galā bija iekārtota atpūtas istaba ar zaļi glazētu podiņu krāsni, kurā vēl šodien ir iebūvēta niķelēta tērauda ierīte ar durtiņām siltu ēdienu un dzērienu glabāšanai.

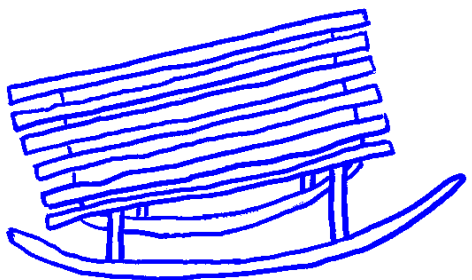
Nevejas laukos sākās akmeņu karš. Akmeņu spridzinātāji kala akmeņus caurumus, piepildīja ar *kalkaloriju* (tā toreiz sauca balto spirdzināšanas pulveri) pusi cauruma, iebāza detonatoru ar degauklu, atkal virsū pulveri un vēl noklāja ar zemes čupiņu. Kādu dienu no spridzinātāja Arvīda Derkevica uzzinājām, ka pēcpusdienā sākot spridzināt. Mēs, puikas, vērojot viņa darbošanos, bijām piegājuši tuvu klāt, kad pēkšņi viņš sāka skriet no viena akmens pie cita, aizdedzinot auklas. Ieraugot mūs, kiedza: „Bēdziet, bēdziet, tūlīt sprāgs!” Nebijām tālu tikuši, kad pirmais akmens jau būkšķēja, bet viena šķemba trāpīja pa pulvera bundžu.

Vīri pelnīja brangu naudu, spridzinātos akmeņus saskaldot sīkākos gabalos un ar zirgiem pievedot ceļa labajā pusē, tur sakraujot četrstūrainās, puskubikmetra lielās grēdās. Nezin kāpēc tieši slīktākajam posmam starp Kurču staciju un Nevejas skolu akmeņus nepieveda, šoseju neuzbūvēja, bet tikai nograntēja.

Un tad mūsu dārza vārtiņiem ar drausmīgu troksni tuvojās ilgi gaidītais briesmonis. Aizspiežot ausis, vēroju drausmīgo dzelzs rumaku, kas līda uz priekšu gliemeža gaitā. Pie stūres sēdēja vīrs, papirosu zobos, un reizēm paraustīja kādu kļoķi. Aiz drā-

šu pinuma aizsargiem griezās dažāda lieluma skriemeļi, savienoti ar siksnām un ķēdēm, pašā augšā kratījās tādi kā žokļi, kuros krita iekšā ar nelielu transportieri pacelti akmeņi, kurus ar tačkām no akmeņu kaudzēm piestūma strādnieki. Akmeņu maļamai mašīnai aizmugurē griezās apmēram trīs metrus garš cilindriskas formas šķirotāju siets, no kura uz abām pusēm pa skārda renītēm laukā bira vispirms smalkās, pēc tam vidējās un pa vaļējo aizmugures galu pašas rupjākās šķembas. Strādnieki katrā pusē ar liekšķerēm līdzināja klājumu visa ceļa platumā, ko smagais ceļa rullis noblietēja par skaistu, līdzenu ceļu. Uz šī pamata no *Lidumiņu*, *Mazziemeļnieku* un *Cepelējas* grants bedrēm (kā toreiz sauca grants karjerus) uzveda ļoti tīru, ar kaļķu sastāvu bagātu 8 — 10 cm biezu grants kārtu, kuru tas pats ceļa rullis blīvi noblietēja, un tā saucamā Ulmaņa šoseja bija gatava. To uzbūvēja līdz Šlīteres dabas rezervāta tā saucamajam *krustdambim* šai pusē Stiebra kalnam, kur sākās valdības medību objekts. Jaunā šoseja vēlāk izturēja slodzi, ko radīja līdz 60 tonnām smagie vācu tanki kara laikā un pēckara laikā kokmateriālu transportēšana uz Dundagu.

Ceļus uzturēt kārtībā bija vienkārši. Slīktākajās un zemākajās vietās ik pa gabaliņam uzbēra nelielas grants kaudzītes, no kurām ceļa distances strādnieki dundadznieks Šerbuks un *Paņu* mājās dzīvojošais Donāts Zārāns izlīdzināja bedrītes. Viņu *Erenpreisiem* (velosipēdiem) bija piestiprinātas divas lāpstas — viena grants izlīdzināšanai, otra ūdens nolaišanai no peļķēm grāvjos — un cirvis krūmu izciršanai

no grāvjiem un vajadzīgās platuma joslas izveidei, lai ceļa līkumi būtu pārrēdzami, nevis kā tas ir pašreiz. Vēl viņu pienākumos bija pavasaros atrakt sniegu no caurteku abiem galiem, lai kūstošie sniega ūdeņi brīvi aizplūstu. Vēlākos gados viņi arī iesprauda krāsainus mietņus ceļu līkumos, lai ziemā būtu norādes greideriem un buldozeriem, tīrot sniegu.

Gadījās arī pa kuriozam. Ceļa departamenta vīri pazīnuši vaigā šos ilggadīgos uz ceļa strādājošos darba rūkus, un reiz inspekcijas brauciena laikā uzrunājuši Donātu: „Ko tad, Zārāna kungs, labu darāt?” Atbilde skanējusi: „Taisu bedres.” (Nevis „laboju”). „Tāpēc ceļš ir tik bedrains!” inspektori nosmējuši.

Grantētais posms Kurču stacija — Nevejas skola izturēja krievu okupantu armijas ar zirgiem vilkto lielgabalu slodzi, bet neizturēja vācu kara tehniku, pārvēršoties par dubļu jūru. Šo posmu visu 1942. gadu būvēja žīdi un krievu karagūstekņi vācu zaldātu apsardzībā. Žīdus, kuri vairs nespēja pastrādāt, Čiekuru priedēs nošāva. Bet tas jau ir cits stāsts.

Vilnis Petrovics

Baptistu baznīcas 10 gadi

Vienpadsmitajā decembrī Dundagas baptistu baznīcā ar svētku un pateicības dievkalpojumu atcerējāmies 1995. gada 10. decembri, kad jaunceltajā baznīcā notika atklāšanas dievkalpojums.

Trešās atmodas sākumā Haraldam Anzenavam nobrieda iecere uzbūvēt baptistiem baznīcu. Pievienojos Austrālija Kristapsona pirms 10 gadiem teiktajam: „Dievs izvēlējās tieši šo vietu, šo laiku un šo cilvēku.” Kopš draudzes dibināšanas 1867. gadā tai nav bijis sava dievnama, draudze pulcējusies Makevica mājā Nabaglejā (tagad Dakterlejā), kur kopā ar savu māti biju pirmajos pēckara gados, tad Ošu un Bišu mājā, lielākos svētkos — pilī vai luterāņu baznīcā.

1992. gadā draudze lūdza pagasta vadību nodot tai 0,3 ha lielu zemes gabalu dievnama būvniecībai no valstij piederošās dzelzceļa zemes Talsu — Pāces ielas stūrī. Pašvaldība lūgumu apmierināja. H. Anzenava ieceres par baznīcas aprisēm un telpām arhitekts Aivars Lācis ietvēra rasējumos. Būvprojektu saskaņoja 1993. gada Ziemassvētkos, bet jau 1. jūlijā pamatakmeni iesvētīja Latvijas baptistu draudžu savienības (LBDS) bīskaps Jānis Eisāns. Svinīgajā brīdī piedalījās tuvāko baptistu draudžu mācītāji, rajona un pagasta pašvaldību vadītāji, Dundagas luterāņu draudzes priekšnieks T. Freibergs, izglītības darbinieki. Bīskaps J. Eisāns lasīja no Bībeles Ezras grāmatu 3,11: „Visi ļaudis gaviļēja lielās gaviļēs, slavēdami to Kungu, tādēļ ka tā Kunga nama pamati bija likti.” Sākās gandrīz 3 gadus ilga būvniecības laiks, kas pilnībā aizņēma H. Anzenava dzīvi. Tā kā būvniecību nodrošināja tikai ārzemju un vietējo baptistu un citu labvēļu ziedojumi, tad nācās domāt par lētākiem būvmateriāliem. SIA *Dundaga* vadītājs A. Kristapsons vairākkārt pārdeva daudzus materiālus, nelikvidus par

pieņemamām cenām, zāgmateriālus — MRS. Viesodamies pie meitas Jelgavā, H. Anzenavs noskaidroja, ka vienā objektā apstājusies būvniecība un jelgavnieki gatavi pārdot būvmateriālus par zemām cenām. Ar transportu palīdzēja Haralds dēls Aldis.

• Haralds Anzenavs pie jaunās baptistu baznīcas pirms 10 gadiem.

Vislielākā pateicība Fjugestas draudzei (Zviedrijā) par metāla lokšņu piegādi jumta segumam un samērā sarežģītā jumta ieklāšanu.

Daudzo ziedotāju vidū jāmin ASV dzīvojošais latviešu baptistu mācītājs Kārlis Grūbers (2004. g. aizgāja mūžībā), kāda Amerikas labvēle ziedoja 11 000 dolāru. Par 6 000 latu piešķiršanu jāpateicas Talsu rajona padomei un palīdzības fonda locekļiem Harijam Poļevskim un A. Kristapsonam. Ziedoja arī paši draudzes locekļi, strādāja talkās, kā Vilnis Freivalds un Eduards Bleive. Kanceli un balustrādi H. Anzenavs izdevīgi pasūtīja Ventpilī.

1995. gada 10. decembrī jaunā baznīca bija dievlūdžēju pārpildīta iesvētīšanas dievkalpojumā. Tuvējo baptistu draudžu mācītāji, vietējās luterāņu draudzes un pagasta padomes pārstāvji, brāļi no Fjūgestas draudzes... Bīskaps J. Eisāns aicināja visus lūgt, lai jauno baznīcu piepilda Dieva gars un lai patieso ceļu rāda Bībele. Dievs bija licis notikt brīnumam! Pateicības vārdus saņēma arī H. Anzenavs, baznīcas idejas autors un darbu rīkotājs. 2002. gadā LBDS padome nolēma par ilggadīgo sludinātāja, evaņģēlista, literatūras izdevēja darbu un par pašizlīdzību dievnama būvniecībā H. Anzenavam piešķirt mācītāja statusu. Ēkas tālākā galā vēl turpinājās darbs, un aktu par ēkas pieņemšanu ekspluatācijā komisija parakstīja 1996. gada 23. decembrī.

Šogad 11. decembrī pateicības dievkalpojumā pulcējās draudzes lo-

cekļi, viesi un mācītāji no kaimiņu draudzēm, 30 dziedātāju koris no Talsu draudzes. H. Anzenavs pauda, ka draudzei dievnamis ir nepieciešams un svētīga dāvana. Bīskaps emeritus J. Eisāns atcerējās 90. gadu sākumu, kad Haralds ar dzīvesbiedri Dzidru jauniem un pieaugušiem vadīja starpkonfesionālu svētdienas skolu pilī un luterāņu dievnāmā. Mācītājs A. Šķuburs no Talsu un Nāriņciema draudzes pieminēja Andreja Eglīša domu par dievnamiem, kas ceļami ik dienu visu mūžu, proti, par cilvēku ticības dzīvi mūža garumā. Pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns uzsvēra, ka pagasta padome baptistu draudzes un H. Anzenava veikumu novērtējusi ar atzinības rakstu 2000. gada sakoptākā pagasta konkursa laikā. Bīskaps emeritus A. Šterns atgādināja, ka baptistu priekšteči, brāļu draudzes, jau 18. un 19. gs. lūgšanu namiņos modinājuši ļaudis kristīgas pretestības garu krogiem. A. Šterns aicināja būt izturīgiem un pacietīgiem arī laicīgās dzīves pārbaudījumos.

Svētku otrajā daļā pie maizītēm, tējās un kafijas apsveikumi turpinā-

jās. Pitraga baptistu draudzes vārdā diakons M. Ceimurs dāvināja skaistu fotoalbumu, kur ievietot fotogrāfijas, arī no baznīcas celtniecības, un izteica lūgumu pagasta padomei zemes gabalā aiz baznīcas celt starpkonfesionālu kapliču, lai nepieļautu nepiedienīgu objektu rašanos. Savukārt LBDS vajadzētu palīdzēt Vīdales draudzes mācītāja Šultnera mazmeitai atgūt īpašumtiesības uz Vīdales dievnamu, ko padomju vara pazemināja par sporta zāli. Talsu Vēstu korespondente Maija Brūvere atcerējās aizvadīto laiku ateistiskās represijas pret reliģiskajām organizācijām un apbrīvoja Dundagas baptistu draudzes izturību un veiksmi tagad.

Dundadznieki! Sakārtosim savu dvēseļu saimniecību, ieiesim svētdienās namā, kur Dievs vēlas mums kalpot. Laimīgu un svētībām bagātu 2006. gadu!

Miervaldis Ceimurs, Pitraga baptistu draudzes diakons

Foto no H. Anzenava albuma

• Jumta segumu ieklānot.

Ne no maizes vien PAR SVECĪTI, TEVI UN MANI

Sensenos laikos romiešu leģionā bija kāda grupa kareivju, kas izcēlusies ar neparastu varonību. Tā nebija zaudējuši nevienā kaujā. Lai kur to sūtīja, viņi vienmēr prata atgriezties dzīvi. Tādēļ vienību bieži sūtīja šķietami bezcerīgos uzdevumos, lai redzētu, vai arī tad tā izdzīvოს. Izdzīvoja. Izcīnītās kaujas bija saliedējušas grupu. Talismans bija viņu vadonis, neparasti drošsirdīgs vīrs vārdā Marks. Par viņa spēku armijā kļīda teju vai neticami nostāsti. Kāds zināja teikt, ka Marks reiz pārcirtis diezās bruņās tērptu ienaidnieku gareniski uz pusēm. Kāds cits pauda, ka bijis kopā ar viņu 10 dienu ilgā pārbraucienā, kad puīši ar visiem zirgiem miruši no pārguruma, bet viņam nav kaitējis nekas. Nāvi viņš nicināja. Un nāve gluži vai izvaiņījās no tā. Kaujas laikā ienaidnieki bēga, jau viņu ieraudzījuši vien.

Pēc kādas asiņainas kaujas cīņas draugi svinēja uzvaru un, dzerdami vīnu, lielījās, kurš vairāk ienaidnieku šoreiz notriecis. Dziedāja senās kaujas dziesmas. Viens no biedriem pie ugunsкура sāka stāstīt senu leģendu, ka reiz degošs gaismeklis nogādāts 30 dienu attālumā, pārvests pāri jūrai, ne reizi nenodziestot. Karavīri sākuši klaiņāt, ka tas ir iespējams tikai dieviem, bet ne cilvēkam. Sastrīdējušies. Vēlāk pat saplūkušies. Marks ātri paspējis saderēt uz visu savu īpašumu, sievu un bērniem, ka viņš to izdarīs. Tūlīt pat sedlos zirgu un nogādās degošo sveci uz savām mājām. Līdzī lai braucot tie, kas neticot. Lai pārliecinās! Nevienam, protams, nebija dūšas pateikt, ka šoreiz tas tiešām nav iespējams, tāpēc visi atrunājās. Taču Marks iespītējās un solījās paveikt uzdevumu arī tad, ja būs jājāj vienam. Draugi viņu centās atrunāt. Tie iebilda, ka ceļš līdz mājām ir ļoti tāls, tas noteikti būs ilgāks par trīsdesmit dienām. Kāds vēl atgādināja, ka jājāj cauri ienaidnieka pārvaldītām zemēm. Turklāt bija ziema. Ziņneši zināja stāstīt, ka ceļš līdz mājām ir veicams vismaz divu mēnešu garumā, un arī tikai tad, ja gadās labs laiks un viss

raiti veicas. Bet Marks nevienā neklaušījās.

Uzlēcis zirga mugurā, drošsirdis paņēma lielu sveci, aizdedzināja to, un ceļš uz mājām sākās. Zirgu ātri nācās pamest, jo ātrais jājiens draudēja liesmiņu apdzēst. Pēc laika arī līdzī paņemtos pārtikas krājumus nācās pamest. Cik ilgi tos stiept uz savas muguras? Ienaidnieka un aukstuma viņš nebaidījās, arī nomirt ne. Taču drīz vien Marks saprata, ar ko šī misija atšķiras no visām iepriekšējām. Viņš *nedrīkstēja* zaudēt savu dzīvību. Ja dzīvība zudīs, svece apdzīsīs. Ja svece apdzīsīs, tad kāds no kaujas biedriem pievāks viņa īpašumus, mājas, sievu un bērnus. Tā tie bija derējuši. Viņš vispār nedrīkstēja iesaistīties nekur, kur viņa svece varētu nodzist. Marks sāka slēpties no ienaidniekiem. To dēļ viņš kaut kur pameta savu slaveno kaujas ķiveri, ar ko ļoti lepojās, jo šoreiz tā viņam nespētu palīdzēt. Pēc dažām dienām tāds pats liktenis tika spriests arī bruņām, uz kurām ienaidnieku šķēpi bija atstājuši nopiedumus. Tas bija tikpat grūti, kā aizmest ar paša asinīm izcīnītos ordeņus. Visgrūtāk Markam nācās šķirties no sava zobena, tas bija kā viņa dvēsele: vienkāršs, ass un uzticams. Zobenu karavīrs salauza un iesvieda kādā aizā.

Drēbes ceļā ātri noplīsa, un pavisam drīz bijušais varonis ne ar ko neatšķīrās no parasta nabaga, kādi dučiem klejoja no ciema uz ciemu. Marks vairāk atgādināja kādu trako, kas, nezin kādu dēmonu dzīts, nes lielu sveci, ar rokām sargājot tās liesmiņu. Bija kādi pārdrošnieki, kuri, aiz noplukušā nabaga nespēdami saredzēt karavīru, reizēm mēģināja tam atņemt sveci, bet nabags to aizstāvēja ar kāju spērieniem un ar zobiem. Katra tāda pretošanās apdraudēja sveces liesmiņu, līdz vīrs nolēma bēgt no klaidoņiem. Viņam bija jāiemācās pārvarēt savu lepību un veikt to, ko nekad agrāk nebija darījis — lūgt no svešiniekiem maizi un ūdeni. Ne vienmēr cilvēki to deva. Skopi bija tieši bagātākie, tie rīdīja virsū

suņus un saviem vergiem pavēlēja mest ar akmeņiem. Vīrs labprāt būtu rūgti atriebies, taču baidījās atlaist sveci. Viņš, leģionāru izlases grupas vadonis, lūdzās parastus zemniekus! Aizdusmām pat raudāt varēja! Ja gribēja aiznest sveci, reizēm bija jāēd pat samazgas; ēdiens bija zemniekiem, un tie varēja viņam pārtiku dot un varēja arī nedot. Agrākais kara vīrs iemācījās to izlūgties un būt mierā ar saņemto.

Vakaros vajadzēja meklēt naktsmājas, jo uz klaja lauka pūta stiprs vējš. Atkal vajadzēja lūgt un cerēt uz citu labvēlību. Pagāja viens mēnesis, otrs. Grūtības pamazām aizslaucīja prom

visu bijušo panākumu slavu. Izrādījās, ka tas viss nekur nebija liekams un nelīdzēja it nenieka gājumā ar degošo sveci.

Kādā vētrainā naktī Marks pirmo reizi mūžā nobijās. Tas notika tad, kad pēkšņi saprata, cik maz no viņa šajā gājienā ir atkarīgs. Viens vēja pūtiens var apdzēst sveces liesmiņu šajā pat acumirkli. Ko līdzēs viņa gudrība, spēks un varonība? Kam noderēs kaujas pieredze? Kad brāzmā liesmiņa

gandrīz jau apdzisa, vīrs sāka izmisumā kliegt uz to dievu, par ko biedri bija stāstījuši leģendu; uz to pašu, kam reiz bija izdevies aiznest savu gaismekli līdz mājām. Viņš lūdzās palīdzību no debesīm. Agrākajās kaujās viņš bija izaicinājis visus zināmos dievus, tie visi izrādījās vārgāki, glēvāki, pat nāve. Nu bija atlicis vien tas nepazīstamais dievs: Es Tevi nepazīstu, bet man stāstīja, ka Tu esi neparasts Dievs — Tev izdevās savu gaismekli aiznest līdz mājām. Palīdzī man, vētra nopūtīs manu sveci. Ja Tu valdi pār vētru, apklusini to! Vai nu lūgtais tiešām sadzirdēja un spēja palīdzēt, vai arī vētra rimās pati no sevis, bet liesmiņa palika plīvojam. Ceļš varēja turpināties. Viņš Pagāja laiks. Dienu skaits sajuka. Un kāda jēga tās skaitīt? Svarīgi bija tikai nokļūt mājās. Vienīgā cerība un lūgšana bija — aiznest līdz mājām mazo sveces liesmiņu. Viņš bija aizlēdzis pats sevi, iemācījies dzīvot bez godkāres un lepības, bija iemācījies sarunāties ar citiem kā ar līdzvērtīgiem. Viņš bija iemācījies lūgt no cilvēkiem sev vajadzīgās lietas un nesarūgtināties pārāk, ja tās viņam nedod. Viņš bija iemācījies sarunāties ar vētras nakti satikto nepazīstamo Dievu. Viņš bija iemācījies mīlēt savu dzīvību

un, kad nepieciešams, lai nokļūtu līdz mērķim. Ceļā viņš bija ieskatījies tik daudz ģimeņu dzīvēs, iepazinis bagātņiekus, kuriem viņu bagātība bija aptumšojusi prātus, nabagus, kuriem viņu nabadzība nocietinājusi sirdis, bija redzējis labus un ļaunus, mirstošus un bada un mirstošus no pārēšanās, veseļos, kas nezināja, kā labāk padarīt sev galu, un slimos, kas izmisīgi gribēja atveseļoties...

Kad viņš ienāca savā dzimtajā pilsē-

tā, neviens viņu nepazina; puikas viņu mētāja ar akmeņiem, saukāja par trako, bet viņu tas nesatrauca. Paša mājas sargi ilgi neprata ubagā saskatīt savu lepno saimnieku. Tie lamājās par klaidoņa uzbāzību un trieca prom ar nūjām. Bet ubags atgriezās vēl un vēl. Nama saimniece pienāca pie vārtiem un ielaida nabagu iekšā. Uzdevums bija izpildīts. Tā pati svece, kas tika aizdegta pie ugunsкура pēc kaujas, tā tagad dega uz galda paša mājā. Tomēr tas nebija vairs tas pats vīrs, kas reiz to bija aizdedzis. Ciešanas viņu bija mainījušas. Agrāk Marks savus nepaklausīgos vergus būtu bargi sodījis, kādu pat sakāpājis gabalos citiem par biedinājumu. Nu viss kādreizējais straujums bija pagājis un nekādi sodi nesekoja. Vīrs ilgu laiku klusībā domāja par savu varoņdarbu. Viņš atkal bija izdarījis neiespējamo, atkal visu uzvarējis. Svarīgākā no visām uzvarām grūtajā ceļā bija uzvara pār sevi. Tikai pēc ilgāka laika nāca apskaidrība, ka viens ir bijis stiprāks un uzvarējis viņu — nepazīstamais vētras savaldītājs Dievs, taču šī atziņa viņā aizsāka nevis sāncensību, bet kļusu un mierīgu prieku. Šis Dievs viņam bija palīdzējis iegūt cilvēcību.

Armands Klāvs,
Dundagas ev. lut. draudzes mācītājs

„Teici To Kungu, mana dvēsele, un viss, kas manī, Viņa svēto Vārdu! Teici To Kungu, mana dvēsele, un neaizmirsti, ko Viņš tev labu darījis! Viņš piedod visus tavus grēkus un dziedē visas tavas vainas! Viņš izglābj tavu dzīvību no pazudināšanas un vainago tevi ar mīlestību un žēlastību.” 103. psalms.

Sirsniņi sveicu visus, kam svarīga ir Jēzus Kristus dzimšanas diena. Viņa dzimšanas dienas piemiņu mēs svinam Ziemassvētkos. Ar Jēzus dzimšanu mums ir atklājies tas, ko paši nekādos sapņos nebūtu spējuši iedomāties — Dieva mīlestība uz mums. Tik ļoti mūs Dievs ir mīlējis, ka devis mums savu Dēlu, lai ikviens, kas ticam uz Viņu, saņemam pestīšanu un grēku piedošanu.

„Teici To Kungu, mana dvēsele, un viss, kas manī, Viņa svēto Vārdu!”

Armands Klāvs,
Dundagas ev. lut. draudzes mācītājs

Kas ir šis bērns?

Reiz kādai jaunai, pavisam parastai meitenei visai neparastā veidā piedzima visai neparasts bērns...

Jūs droši vien šo Ziemassvētku stāstiņu esat dzirdējuši daudz reižu, lūkojušies uz skulptūrā vai zīmējumā attēloto bērniņu — siltē gulošu, uz Jāzepu un Mariju un uz lopiēm kūti, uz ganiem un eņģeļiem. Un lūk, šī viena nakts jau ir pārvērtusi visu cilvēci! Vieni, dzirdot vārdus **Jēzus Kristus**, pavīpsnā, citus pārņem dusmas, vēl citus — nemiers, vēl kādi kautrīgi nodur acis kā mazi bērni. Ir arī tādi, kam gribas visu sarežģīt, un tie saka: „Vai gan var būt tik vienkārši, ka pats Dievs sūtījis savu vienīgo Dēlu pasaulē kā mazu bērniņu, lai tas izaugtu starp cilvēkiem un tad kādu dienu labprātīgi ļautos sodīšanai, pazemošanai un krusta nāvei, lai es taptu taisnots?”

Lai nu kā, bet Jēzus vārds neatstāj vienaldzīgu, un Ziemassvētkus visā pasaulē cilvēki gaida ar ikdienai neparastu mīlumu un siltumu sirdī.

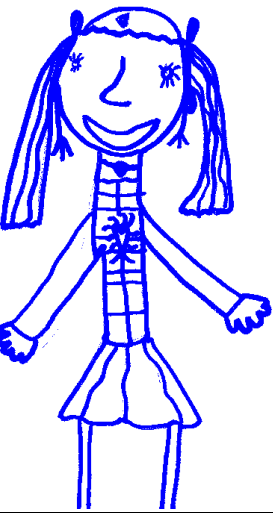
Un ir tādi, kas Viņu ir patiesi iepazīzinuši no Ziemassvētku siltītes līdz Lieldienu krustam, tādi, kuri saka: „Viņš piedzima, dzīvoja, cieta, mira un augšāmcelās manis dēļ.” Viņi, Kristus vārdu izdzirdot, atplaukst smaidā, nomainīdami savus grēkus pret Viņa piedošanu, savas skumjas pret Viņa

prieku, savu nemieru pret Viņa mīlumu, savas asaras pret Viņa mīlestību.

Mīlie, nekas cits šo grēka, nemiera, stresa un steigas pilno pasauli nespēj mainīt kā vien MĪLESTĪBA, KAS NĀK NO KRISTUS. Tā ir kā uguns leduskalniem, kā ūdens straumes izkaltsai zemei. Smelsimies no šī vienīgā, patiesā un nemainīgā mīlestības avota pašī un dosim to tālāk!

No sirds novēlu visiem gaišus, miera un mīlestības pilnus Kristus dzimšanas svētkus!

**Dundagas kristiešu draudzes
Prieka Vēsts vārdā
mācītāja Māra Kirkopa**

Piedzimšana

Tālā Betlēmē pirms divtūkstoš gadiem piedzima puisēns. Kūti, salmos, kails un nevarīgs; brīnums un dāvana cilvēcei vienlaikus. Viena bērna piedzimšana pārvērtā pasauli. Tā bija iecerēts. Tāpat kā es un tu. Mēs esam dievišķi pēc būtības, bet samatīti pēc dabas, no grēka. Vai grēks piedzima reizē? Toreiz Betlēmē? Nē! Grēks jau bija. Pasaule bija ievainota un kļuvusi ļauna. Dievs sūtīja mazo bērnu uz zemes to dziedināt un atdalīt ļauno no labā, vienu liekot pa

Ķekat, Ķekat

Ir Ziemsvētku laiks un Jounes gads tujme, nu vaidzt iet ķekates, vo, kā mēs mājes teic, čigaiņes. Laikam tapeic, ka čigiņ staige špāsīg saģērbšes. Mums, bēnem, ķekates iešen bi savilkt mugre visāds poltraks. Māt neļāv saņukt un vantes skape pa drēbam, tapeic vaidze pa slepne, kamēr liele seide pe gald un eid, un tas eišen ievilkes, nekoste tokš svētkes plik pančiņ vo ķilķen strebnam. Āžes pe tants tād aukst gāl lik galde, kas ļum un kustes, un pats slide uz lēj, vaidze tik ebāzt mute. Bi sacept tāds kūks ka puten, a visem izloctem kaklem, nu taisen ka gulbs vo dzērv seid uz gald. Sainc taisē gan tāds saldes, kas pill a rozīnam ka

labi, otru — citur. Varbūt arī citādi, bet atdalīt. Jā vai nē. Melns vai balts, vidusceļa nav. Vidusceļš ir saduļķots avots, no kura nedzer. Ceļš ir tikai viens; kā līnija — taisna vai likloču, bet vienā virzienā, nenovirzoties, ar apdomu un gudrību. Tā jaudzimušo — Dievu — izgāja meklēt trīs Austrumu gudrie: uzmanīgi un īstajā laikā, sagatavojās, paņēma pateicības dāvanas un, novērojot ceļa virzienu (visu, ko mēs darām), devās ceļā. Jā, vēl bija vajadzīga īpaša žēlastība, ko uz pareiza ceļa nostājušies saņem. Ceļa zīme — zvaigzne — trīs gudra-

mušam, gan tāds, kur ols un krejams pa virss ka kobe. Kāds tik raušs nevilk no liele krāš āre. Zirniņ a sīplem un spēk pats pa sēv. Liele vel dzēr āl klāte, kamēr palik lustīgs prāts un sāk dziet. Gustiņ onkels zine visāds ziņgs a smukem meldiņem, dziedē viss, ka bi ko dzērt, bet mums, kreblēm, nebi vāl klaustes, mēs nu sāk sōv pārģērbšnes. Savilk mugre, ko tik vare dābt, izgrozes pe spieģel, a ogel nopēre ģim un vare iet, bet neaizgāj ju tālak pa stall pakeļ, āre tumš un auksts un kas er mūs lais.

Bet vienreiz gan mēs a brālēn izdome, ka tād māj ķekat nekas nav, ritīg ķekat vaidzt dābt lielaks. Tā nu es uzrāpes brālēnam un kāmšem, pesēj liels ķisans priekše un pakļe, virse uz-

jiem gāja pa priekšu, norādot virzien, un drīz viņi sasniedza mērķi. Viņi atrada Dievu.

Priecīgi šovakar tie, kuri izgājuši uz Dieva ceļa un, žēlastības vadīti, Viņu arī atrod vai jau atraduši, laimīgi arī tie, kuri, dzīves gudrības vadīti (līdzīgi kā Salamana sakāmos vārdos), ir uz pareizā — uz gaismas un visa labā ceļa, kurš ved mūs uz atgriešanos. Tumsa atdalās, mazinās, dodot lielāku, arvien pilnīgāku vietu gaišajam cilvēka dvēselēs un darbos.

Velga Eizenberga Ziemassvētkos

vilk gār ķitel, gāle drān, un iznāc tād gār, resan siev. Nu vare iet čigaiņes.

Tujme dzīve skroder Mīl, ies tur. Bet kād nu mums dives stāves tas iešen, ķisen sāk šļukt, es prōve tūrt, kamēr gāžes atžagnisk. Liele siev izjūk, dīv māj tišiņ iesprūk krūmes, paliek tik ķisen un panck čup. Skroder Mīle bi ko brīntes.

Kad paauges, gāj ķekates pe tālakem kaimiņem un centes saģērbtes tā, le nepazīst, un tā pagāj Ziemsvētk vakars a jokem un smiešnes.

Tad nu tagad er nestās vien paš ispe pe sōv cūk šņukar, ies pe kaimiņem, draugem ķekates, jo ķekats aizdzen proj naid un ļaunam un nāk a labestib un svētīb!

Innells

Raibs kā dzeņa vēders

Vētru laika atcere

12. decembrī, sadarbojoties vidusskolai un pilij, atcerējāties 1905. gada revolūcijas laikmetu.

Pasākums sākās ar vidusskolēnu lāpu gājienu pussešos vakarā, uz brīdi pietājos pie Piektd. gada kaujinieku piemiņas plāksnes. Pils kaujādija ar ārpusē degošām simboliskām uguntiņām. Tieši pirms 100 gadiem liesmas uzvijušās krietni varenākas... Veiksmīgi piesaistīja Vairas Kama-

ras uzvedums, kur sava loma bija vēsturisko notikumu teatralizētam lasījumam (pateicība skolotājam Kārlim Čoderam par materiālu ko- pojumul), laikmetam atbilstošajiem tērpiem, negaidītajam skrejlapu lie- tum zālē un Sandras Lielanses audzēkņu izpildītajām revolucionāru dziesmām.

Spilgti uzrunāja ar Talsu novada muzeja gādību tapusi filma *Vētru laiks*. Nedaudz līdzekļu prasmīgi iz- lietojot, radīta vēra ņemama kultūr- vēstures liecība. Dubults prieks saīs-

tās ar Dundagu. Gan tāpēc, ka ievē- rojams filmas laiks atvēlēts mūsu pusei, kas toreiz tiešām krāsojās *sarkana*, gan tāpēc, ka darba tapšanā piepalīdzējuši K. Čoders un Vilnis Mitlers. Lai nu jauno darbu noskatī- tos pēc iespējas kuplāks pulks skolē- nu!

Vakara izskaņā mazajā zālē varēja aplūkot revolūcijas laikmeta rakstu pieminekļus — Latvijas Nacionālās bibliotēkas fonda grāmatu izstādi. Par to paldies Kubalu skolas-muzeja vadītājam Ivaram Abajam. Grāmatas vēl 3 nedēļas aplūkojamas pagasta bibliotēkā.

Alnis Auziņš

Atceroties barikādes

30. XI pils zālē janvāra barikā- žu atceres sarīkojumā 80 dun- dadznieku saņēma Piemiņas zi- mi.

Nu jau 15 gadu tālie notikumi uz- jundīja atmiņas, klausoties Piemiņas zīmes valdes sekretāres Elgas Pod- nieces (kinorežisora Jura Podnieka atraitnes) teiktajā. Pils zālē valdīja īpaša gaisotne — šie vīri un arī sievas ir dzīvojuši īpašajā KOPĪBĀ 1991. ga- da janvārī, un to manīja arī tagad —

acu skatienos, jokos, roku spiedie- nos. Daudziem radinieki pēc apbal- vojuma saņemšanas pasniedza zie- dus.

Vakara gaitā jauki muzicēja Rojas mūzikas skolas audzēkņi. Dzirdējām gan akordeonu, vijoli un klavieru spēli, gan lielisku dziedāšanu un pat mazliet dzejas.

Diemžēl mūsu nesenā pagātne di- vainā kārtā ne tuvu nav precīzi apzi- nāta. Reizēm pat šķiet, ka to viņajam

pa muti kā karstu kartupeli, ne sa- kost, ne ārā izspļaut. Ir skaidrs, ka būtu pēc iespējas jāapzina visi, mūsu gadījumā — dundadznieki, kas tie- šām brauca sargāt Rīgu, lai *Piemiņas zīmes* saņemtu tie, kas pagaidām pali- kuši ārpus sarakstiem, bet tajos neie- kļūtu neviens *Ļeņina balķa nesējs*. Avi- zes redakcija priecātos saņemt atmi- ņu stāstījumus par šo laiku.

Pēc oficiālās daļas barikāžu dalīb- nieki vēl varēja pakavēties atmiņās pie tējas galda.

Alnis Auziņš

Pats savām rokām

Ceturto reizi pilī mājvietu rada Ziemassvētku izstāde — tirdziņš, šogad pulcējot necerēti kuplu meistaru pulku — veselus divdes- mit.

Līdztekus pazīstamo rokdarbnieču un amatnieku Valdas Bērentes, Inas Eihleres, Gunitas Tropiņas, Almas Zmijas, Edvīna Klēvera, Ulda Vasiļev- ska un Arnolda Grīnfelda darināju- miem bija skatāmi, novērtējami un iegādājami stāža un gadu ziņā pavi- sam jaunu cilvēku darbi, kā mūsu Lindas un Danas Rozenbergu un Rū- tas Birzgaļa glezniņas. Sandra Koko- reviča apmeklētājus priecēja ar jau- kiem rūķiem, bet mani īpaši ziņkāro- ja Valdas Bērentes tamborētie trauki. Kā tādi iegūst stingrību un formu? Izrādās, ka recepte aizgūta pirms ga- diem trīsdesmit no kādas Vīdales sie- viņas, un tā ir šāda: aukstā ūdenī iz- šķīdina cukuru, tajā krietni samērcē tamborējumu, tad to ieklāj piemēro- tā bļodiņā un tur siltumā, pie plīts

vai radiatoriem. Baltie, smalkie trauki kalpo ce- pumu un kon- fekšu turēšanai un saglabājas gadu desmi- tiem. Tikai ārā lietū nedrīkst atstāt!

Izstāde ir sir- snīgs notikums pirms Ziemas- svētkiem. Sil- tums staroja gan no sedzi- ņām, zeķēm un cimdiem, gan no pils Santas piemeklētā dzejoļa un jaukajiem pie- miņas nēcīpiem ikkatram autoram un apmeklētājam, gan dalībniekiem domātās tējas pēc izstādes atklāša- nas. Kur nu vēl praktiskais labums pašiem meistariem un pircējiem! Kaut vai Klēvera karotītes un Grīn- felda grozi, kuriem neviens veikala

plašpatēriņa dārgais nieks klāt ne- stāv.

Paldies amata meistariem un rīko- tājiem!

Alnis Auziņš, cītīgs pircējs

Šahs gadumijā

Gada nogalē vairākos turnīros piedalījās mūsu jaunie šahisti, kā arī viņu treneris — šo rindiņu au- tors.

Novembrī aizsākās vidusskolas slēgtais čempionāts. Šķiet, šāds no- pietns turnīrs (apdomas laiks — stun- da, no 8 dalībniekiem 3 ar II sporta klasi) Dundagas vidusskolā nav noti- cis gadus 40. Pagaidām vēl nepietie- kamais šaha pulksteņu skaits neļāva iesaistīt vairāk spēlētāju, toties gana augstā dalībnieku kvalifikācija ļāva noteikt III un II sporta klases normu. Interesanti, ka pēc pirmajām trim kārtām līderi ar simtprocentīgu re- zultātu ir tieši divi III sporta klases šahisti — Raivis Pabērzs un Elvis Bē- ķis. Abiem atlikušajās 4 kārtās jāgūst 2 punkti, un II sporta klase rokā! Laba skola šīs sacensības ir deviņgadīgajam Matīsam Apsānam, kurš nodarbības apmeklē pusgadu. Tikai pieredzes trūkuma dēļ visjaunākais dalībnieks pēc starta nav iekļāvis līderu pulkā. Jau tagad varam secināt, cik svarīgas jaunajiem šahistiem ir sacensības ar nopietnu apdomas laiku, īpaši gata- vojoties nākamajā jūlijā paredzētajam starptautiskajam bērnu un jauniešu šaha festivālam *Dundagas torņi*.

10. decembrī mēs ar 8 stiprāka-jiem jaunajiem šahistiem piedalījā- mies Talsu sporta nama kausa izcī- ņā. 19 ātrspēlētāji (apdomas laiks — 5 minūtes) aplā turnīrā noskaidroja spēcīgāko. Punktus guva visi jaunie dundadznieki, visvairāk — septiņus — Elvis Bēķis, ierindojoties 11. vietā. Man ar 16 punktiem izdevās kļūt par sacensību uzvarētāju. Jāpiebilst, ka daudzās cīņās rūdītie rajona šaha vecmeistari ļoti atzinīgi vērtēja mūsu bērnu un jauniešu līdzdalību, priecā- jās par katru veiksmīgu partiju un pat gājienu un aicināja braukt atkal.

Dienu vēlāk Kuldiģas rajona at- klātajā čempionātā (15 minūšu apdo- mas laiks, 8 kārtas) pulcējās 47 dalīb- nieki, lielmeistari Danu Reiznieci ie- skaitot. Izjutām nopietnu sacensību gaisotni. No 4 mūsu jauniešiem spēcī- gajā konkurencē visvairāk punktu, 3, ieguva Jurgis Remess un E. Bēķis, ie- rindojoties attiecīgi 36. un 39. vietā. Es ar 5 punktiem ieņēmu 11. vietu. Tikpat punktu ar labāku koeficientu deva 7. vietu.

Pašā gada nogalē pilnīgi visi šaha pulciņa dalībnieki centīsies paaugsti- nāt kvalifikāciju gadskārtējā Ziemas- svētku turnīrā Kuldiģas šaha skolā.

Alnis Auziņš

Sargies uguns!

1901. gada reklāma sla- vē jaunāko sasniegumu — elektriskās spuldzītes. Bet arī elektrība prasa cieņu un uzmanību. Gadu mijas svētkos sargāsimies no svecītēm, elektrības un pirotehnikas.

Neatstāsim bez uzrau- dzības ne bīstamās lietas, nedz izpušķotās eglītes, nedz bērnus. Rotājumi ir trausli un asi.

Nelietosim pašdarinā- tas vai bojātas elektriskās virtenes! Stingri ievēro- sim pirotehnikas pamācī- bas!

Atstāsim svētkos dak- terus bez darba!

Redakcija

Sēdes pagastnamā

4. I plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja
6. I plkst.14.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja
11. I plkst.14.00 Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komiteja
16. I plkst.14.00 Finanšu komiteja
23. I plkst. 14.00 padomes sēde

Ziemassvētku dievkalpojumi

Dundagas luterāņu baznīcā

24. XII plkst. 16.30 Dundagas mākslas un mūzikas skolas audzēkņu un pasniedzēju koncerts, **plkst. 17.00** Ziemas- svētku vakara dievkalpojums

Dundagas baptistu baznīcā

24. XII plkst. 17.00 Ziemassvētku vakara dievkalpojums

Ģipkas luterāņu baznīcā

Dievkalpojums Pirmajos Ziemassvētkos **25. XII plkst. 14.00**

Svētdienas skolas Ziemassvētku eglīte Dundagas pils zālē

Otrajos Ziemassvētkos **26. XII plkst. 12.00**

Katoļu draudzes dievkalpojums

Pirmajos Ziemassvētkos **25. XII plkst. 14.00** Dundagas pils zālē

Grāmatas no Amerikas latviešiem

12. XII mūsu bibliotēka saņēma 288 grāmatu dāvinājumu no Amerikas lat- viešiem. Grāmatas atceļoja no Klīven- das. Ar mums sazinājās Astra Zemzars kundze, palīdzot izformēt vīra brāļa Jā- ņa Zemzara vecāku bibliotēku.

Pārsvārā ir latviešu autoru darbi, un pēc ātras caurskatīšanas varam teikt, ka puse paliks mūsu bibliotēkas fondā, grāmatas piedāvāsim arī vidusskolai un Talsu Galvenajai bibliotēkai. Īpaši prie- cājāties par Alfrēda Dziļuma, Gunara

Janovska, Indras Gubiņas un Zentas Mauriņas grāmatām, lieliski ieguvumi ir darbi par Kārli Ulmani un Latvijas vēsturi un ļoti apjomīga angļu valodas vārdnīca. Nākamgad pēc grāmatu bibliogrāfiskās apstrādes jaunieguvu- mus piedāvāsim lasītājiem pieaugušo abonementā, ērtības labad tām atvēlot atsevišķu plauktu.

Ruta Emerberga, pagasta bibliotēkas vadītāja

Sendienu Ziemassvētki

Skaistajā 18. decembra dienā pen- sionāri pacīlāti devās uz tautas namu. Visus sagaidīja vienmēr smaidošā Aina un rūķīšu gaumīgi sapostās telpas. Kur nu vēl mirdzošā eglīte zālē!

Svētki iesākās ar koncertu, ko snie- dza Ritas un Sandras mācītās *meitenes*. Dziesmu starplaikā Austra deklamēja dzeju. Pēc koncerta Aina atskatījās uz

Ziemassvētku koncerts

19. XII pievakarē dundadzniekus iepriecināja Dundagas mākslas un mūzikas skolas audzēkņu un pedago- gu koncerts. Šoreiz dzirdējām tikai Ziemassvētku skaņdarbus gan audzēkņu, gan jo īpaši skolotāju iz- pildījumā (priekšzīmī rādīja direkto- re Linda Vīksna). Dzirdējām arī kora dziesmas un atbilstošu dzeju. Stunda paskrēja nemanot.

A. A.

R. Kalniņa fotostudija piedāvā vi- su veidu foto pakalpojumus, foto- grafē svētkos. Cena par fotogrāfiju sākot no Ls 0,25. Tel. 9747277.

Pateicos visiem, kas mani izvirzīja, lēma, balsoja, sveica. Paldies par skais- to svētku sarīkošanu, krāšņajiem zie- diem, parādot man lielu godu!

Elma Zadiņa

Liels paldies Andrim Kojro par sirsniņo pretimnākšanu un palīdzī- bu 2. XII mums tik grūtajā un nozī- mīgajā brīdī!

Sandra

Sirsniņgi pateicos Lilitai par iejūtī- bu, pacietību un mīlestību, — viņa mūsu pansijas iemītniekiem ir kā gādīga meita. Tāpat lielu paldies sa- ku dakterei Guntai Skujiņai!

Rita

Ja vēl neesat izvēlējušies Jaungada sagaidīšanas vietu, tad jūs aicina viesu nams *Krūziņi* 31. XII plkst. 22.00. Ballē labsajūtu nodrošinās svētku cienasts, šampanietis, ugunošana, grupa *AMMA* un vakara vadītājs Aivars Auziņš. Ieejas maksa Ls 10, vietu skaits ierobežots. Pie- teikties pa tel. 32 40104, 6340736, 9174944 vai personiski līdz 28. XII.

***

Aicinu Dundagas uzņēmējus piedalī- ties uzņēmēju Jaungada ballē 14. I viesu namā *Krūziņi*. Tel. 32 40104, 9174944, 6340736.

12. XI plkst. 10.00 Attīstības nodaļā (pilī) Valsts ieņēmumu dienesta informatīvā diena.

Pieņems atskaites un pārskatus.

Elga Kiršteine (1929)
Zofija Lapere (1941)
Gunta Luņeva (1948)
Imants Vičaks (1966)
Elmārs Avotiņš (1957)
Velta Ilga Kronberga (1942)
Roberts Muņķevics (1935)

Apakelīlaiks

Ostenzakenu Ziemassvētkos

Maijā Dundagā viesojās Erdmute Vēbere (*Erdmuthe Weber*) no Vācijas. Pēc ciemu dienām Vēberes kundze mūsu pils gidei Rutai Bērziņai atsūtīja savas mātes Rutas fon Grothusas (*Ruth von Grotthuss*) bērnbas atmiņas. R. Grothusa ir dzimusi Ostenzakena, barona Kristiāna fon Ostenzakena (*Christian Theodor Ferdinand von der Osten Sacken*, dz. 1859. g. Dundagā, miris 1919. g. Tukumā — nošauts) un baroneses Luīzes fon Grothusas (*Luise Jenny Caroline von Grotthuss*, dz. 1863. g. Puzenieku muižā, mirusi 1957.g. Barsinghausenā) meita. K. Ostenzakens kopš 1897. gada ir majorātkungs Dundagā. Pavisam ģimenē bijuši 10 bērni.

Publicējam izvilkmumus no 75 lappušu atmiņām. Paldies Ainai Pūliņai un Alandai Pūliņai par pūlēm, tulkojot, un Rutai Bērziņai un Diānai Siliņai par precizējumiem!

No pavadvēstules

Mana māte savas atmiņas rakstīja ar domu, lai dzimtas pēcteči iepazītu viņas vecāku māju. ..

.. atmiņās ir vieta arī latviešiem, kas pilī strādājuši pie manas vecāsmātes. Ar sevišķu mīlestību māte atceras aukli Kristīni, kas aprūpējusi viņu un iemācījusi arī latviešu valodu. .. Grupas vārdā, kas 2005. gada maijā apmeklēja Dundagu, pateicos visiem sastaptajiem ļaudīm!

*Ar sirsnīgiem sveicieniem
Jūsu E. Vēbere*

Ziemassvētki

Tiek ceptas pēdējās kūkas, iesaiņotas dāvanas, izšūts sofā spilvens, uzlīmēti eņģeliši... Ziemassvētkiem sākam gatavoties jau novembrī. Bērnbas gados nebija nemaz tik viegli šujamo adatu iedurt audumā, bet, kad tas izdevās, tad sākās cīņa, kā adatu dabūt laukā, un tad cieta pirksti.

Vācu Ziemassvētkus svinējām 11. decembrī (pēc vecā stila. — Red.). Tad svētku eglīte bija gan bibliotēkā (tagad telpa galda spēlēm), gan kamīnzālē (aizskatuve, šaha nodarbību telpa) pie kamīna ar lielo spoguļi virs tā. Pie eglītes spēlējām jautras spēles ar pārģērbšanos, piemēram, ietērpos Ulriha (brāļa) sarkanajās flaneļa biksēs ar garu kreklu un vestē ar divrindu zelta pogām, jo tēloju franču jaunekli. Bija piparkūku mājiņas ar sarkanām un dzeltenām konfektēm uz jumta.

Vācu Ziemassvētkos bija maza eglī-

te, bet latviešu Ziemassvētkos zālē bija 5 m augsta egle un atsevišķa eglīte pavārēm un viņu bērniem ēdamistabā (mazā zālē). Tur ciemojās sievietes no Dundagas, un garais izvelkamais galds un abi galdi pie sienas starp logiem un terases durvīm bija skaisti klāti. Tad mamma deva dāvanu paciņas mums, bērniem, un mēs tās sniedzām kalpotājiem.

24. decembra rītā pēc brokastīm paps sāka greznot lielo egli, un tad mēs, bērni, nedrīkstējām zālē ieiet. Pa durvju spraugu vērojām, kā kalpotājs

stāvēja uz ķebļa un paps un Lote viņam sniedza svecas un rotājumus. Papa rakstāmistabā, kur glabājās skaistas, 25 — 30 cm lielas Meisenes porcelāna figūras un pie sienas karājās brīnišķīgi veci ieroči ar ornamentiem, lielās tūtēs bija sabērtas konfektes un lielajā veļas grozā piparkūku sirdis un rieksti, atsevišķā grozā āboli, bet uz gara galda salikti raibi šķīvji un ēdieni mājas personālam, kučierim, staļmeistaram un dārzniekam.

Beidzot ir pusseptiņi, un mēs, silti ģērbušies, ejam uz baznīcu, nesot mazu laternu. Dzeltēnā stiklā deg svecē, tā iekrīt sniegā. Iededzinām citu un gaidām papu un mammu, kas nāk reizē ar kalpotāju, kurš nes laternu, un gar gulbja diķa malu ejam uz baznīcu. Pie durvīm laternu nodzēš. Esam pirmie, un mums jāuzvedas klusi. Māsa un guvernante sēž 1. solā sieviešu pusē, es kopā ar vecākiem — tuvāk altārim. Aukstums kož kāju pirkstos, un es trinos savā solā. Mamma čukstus, bet stingri mani apsauc. Tad ķesteris Andrejsons ar savu dēlu rāmi iziet cauri baznīcai, un pēkšņi sāk skanēt zvani. Parādās mācītājs. Ķesteris ar lielu, baltu sveci iedēdz svecas abās Ziemassvētku eglēs, un solos vietas ieņem mācītāja Moltrehta ģimene.

Betija Moltrehta (*Betty Moltrecht*) reiz man rakstīja: „Mūsu mīļā, vecā baznīca! Cik jauki tā tad bija izgreznota! Tur dega apmēram 700 sveču, pie katra loga bija piramīda ar 7 svecēm un katrs otrais solu balsts bija ar egļu zaļumiem izrotāts, turklāt uz altāra margām un ērģeļu prospekta vēl daudz sveču.” Tad uzsāka spēlēt ērģeles un sākās latviešu Ziemassvētku dievkalpojums. Atkal zvanīja zvani. Mēs izgājām no baznīcas. Pie dievnama cits citam vēlēja priecīgus svētkus. Vēl sagaidīja mācītāju un viņa ģimeni, lai arī viņiem novēlētu svētītus svētkus un ielūgtu Moltrehtus uz svētku dienu.

Beidzot es steidzos uz mājām. Ātri pārģērbos. Biju priecīgi satraukta.

Kamīnistabā jau sēdēja mamma. Istabu tagad apgaismoja kamīna lies-

mas un gaisma aiz transparenta. Visi apsēdās mammas tuvumā pie kamīna. Bet es nosēdos savrup, tumsā. Tā varēju labāk novērot zāles durvis. Kad paps ar kalpotāju palīdzību sāka aizdedzināt svecas, viņš paskandināja mazu zvaniņu. Tad gaismā, kas plūda caur atslēgas caurumu un pa durvju apakšu, es redzēju gaišumu zālē pieņemamies spēkā. Pēc kāda laiciņa zvaniņš skanēja otrreiz, vēstot „tagad mēs esam tik tālu”.

Mamma piecēlās un gāja uz durvīm, mēs visi līdz ar viņu. Viņa bīdīja mazos priekšus, un tad jau zvaniņš atskanēja trešo reizi. Steidzīgi soli tuvojās durvīm, un paps vēra tās vaļā. Kalpotāji vienlaikus atvēra durvis uz gaiteni. Sveču mirdzums spīdēja mums pretī, un otrās durvīs stāvēja cilvēki un ērģelnieka Medena (*Medden*) vadībā dziedāja Ziemassvētku dziesmas. Kučieris Beidiņš (*Beidins*) stāvēja liels un plats ar savu sarkano bārdi aiz mājas ļaudīm un dziedāja. Kas gan būtu koris bez viņa?

Viņi dziedāja vairākas dziesmas. Paps nolasīja Ziemassvētku Evaņģēliju, pēc tam apdāvināja ļaudis. Mums, bērniem, visvairāk patika sveikt kučieri Beidiņu ar sievu un kučieri Uderu (*Uder*).

Atceros daudzus Ziemassvētkus, taču vieni palikuši īpaši atmiņā. Biju maza, un uz mana galda gulēja karsti ilgotā trompete. Mana sajūsma bija neizsakāma. Taču zālē es nedrīkstēju spēlēt... Man vajadzēja labu laiku, lai nomierinātos.

Kad visas dāvanas bija aplūkotas un pateikts paldies, tad izsainojām dāvanas no vecvecākiem Grothusiem Puzeniekos, no vecmāmiņas Zakenas un no tantēm Rīgā. Vecmāmiņas sūtījums šķita neizsmeļams, no lādes dziļumiem aizvien vēl parādījās sainis tam vai citam. Par to, ka vēlāk man dāvanu dēļ būs grūti jānopūlas, rakstot pateicības vēstuli, šajā brīdī es nedomāju.

1903. gadā no Puzenieku vecmāmiņas abas ar Klāru (*Clara*, māsa) dabūjām ļoti glītas gaiši pelēkzilas kleitīņas. Pie piedurknēm un pie kakla izgriezuma tās bija apšūtas ar tumši zi-

lu samtu un izrotātas ar platām mežģinēm. Mēs tās uzģērbām Jaungada dienā, jo paps uzskatīja, ka ikvienam no mums Jaungada dienā jāuzvelk kaut kas jauns. Taču vēlāk mamma un istabmeita novērtēja mūsu kleitas un mežģīnes noārdīja. Kleitas arī bez tām esot skaistas. Mēs ar Klāru gan tā nedomājam, bet neko tur nevarējām darīt.

Kad svecas izdega, gājām pie galda. Svētvakarā pie galda neapkalpoja. Bija tikai aukstie ēdieni, toties lielā izvēlē. Arī mēs, bērni, drīkstējām ņemt, ko sirds kāro. Šajā reizē mums nevajadzēja vispirms kārtīgi ielikt pamatu.

Pēc ēšanas svecas no jauna salika un aizdedzināja. Mēs spēlējāmies pie egles. No tās plūda varens mirdzums. Egle sniedzās līdz pat griestiem un atradās tikpat augsta spoguļa priekšā. Gaisma no tā atstaroja vēl spožāka.

Pamazām gaismiņas eglē nodzisa. Ap pusnakti mums, bērniem, bija jāiet gulēt. Ikviens no mums drīkstēja savu mīļāko dāvanu ņemt līdzī gultā. Pārē-

jām lietām bija jāpaliek Ziemassvētku istabā. To drīkstējām apmeklēt nākamajā rītā, vecāku klātbūtnē.

Es Ziemassvētku naktī paņēmu līdzi savu trompeti...

Divi pērminderi Gustavi Andrejsoni

Ir cilvēki, bez kuriem grūti iedomāties dievkalpojumu. Protams, tas ir mācītājs, un tie ir baznīcēni. Taču nozīmīgs ir arī draudzes pērminderis jeb ķesteris. Viņa pienākumos ietilpst gādāt par dievkalpojuma norisi. Dundagas luterāņu baznīcā ilgus gadus kalpojuši ķesteri Andrejsoni — tēvs un dēls, abi Gustavi.

Gadus divdesmit baznīcā kalpoja Gustavs Andrejsons jaunākais, vēl pirms dažiem gadiem. Andrejsona kungs nākamgad svinēs 80. dzimšanas dienu un aizvien ir stalts vīrs. Par kalpošanas laiku gan atmiņās paskops, toties labprāt atceras bērību un to, ko dzirdējis no sava tēva.

Viss sācies tieši pirms 100 gadiem, kad nomiris toreizējais ķesteris Traubergs, kam bijušas tikai divas meitas. Barons par jauno ķesteri izvēlējies deviņpadsmitgadīgo Gustavu, kura tēvs bijis būvamatnieks (būvējis arī Dundagas ūdenstornja augšdaļu). Ostenzakens Kārlim Andrejsonam piešķīris 250 pūrvietu zemes (to, kas agrāk piešķirta Traubergam), bet Gustavs sācis kalpot jaunajā amatā — un tā gandrīz līdz 60 gadu vecumam.

Kadā dievkalpojumā 1905. gadā sprediķa laikā no balkona pēkšņi sāku-

šas lidot proklamācijas, un mācītājs Moltrehts steigšus nokāpis no kanceles. Taču lapiņas pārstājušas krist, un tā arī nav izdevies uzzināt, kas tās izkaisījis.

Baznīcā tolaik bijuši, kā Gustavs saka, divi pulksteņi (zvani) — lielais un mazais. (Pašreizējo luterāņu baznīcas zvanu bijušais ķesteris dēvē par vidēja lieluma pulksteni.) Lielo pulksteni zvanījuši 2 vīri uz maiņām. Svētdienās zvanījuši 4 reizes. Pirmoreiz pulksten desmitos, un tas nozīmējis, ka krogu slēdz ciet, bet baznīcas durvis — vaļā. Otrreiz, kad brauca mācītājs. Vīri zvanīt sākuši jau tad, kad redzējuši draudzes gana puskarieti izbraucam šaipus Sīrupfabrikai, un zvanījuši tikmēr, kamēr mācītājs piebraucis pie baznīcas. Trešoreiz zvana skaņas atskanējušas, kad sācies dievkalpojums, bet ceturto reizi — kad tas beidzies.

Reiz kādos Ziemassvētkos zvanītāji aļojušies — redzējuši puskarieti izbraucam šaipus Sīrupfabrikai un sākuši zvanīt. Izrādījies, ka braucis kāds cits. Kad braucis mācītājs, zvanījuši vēlreiz.

Barons par ķesteri un zvaniņiem īpaši rūpējies. Katru svētdienu pilī tiem bijušas gan brokastis, gan pusdienas.

Latvijas brīvvalsts laikā trešdienās un sestdienās bijušas zvanāmās dienas. Ja nomiris kāds pieaugušais, ķesteris zvanījis pusstundu, ja bērns, tad 15 minūtes. Zvana skaņas varējuši dzirdēt 5 km attālumā. Piederīgie par zvanīšanu maksājuši: 2 latus par pieaugušo, vienu par bērnu. Bēres lielākoties rīkojuši svētdienās. No sestdienas vakara līdz svētdienas rītam vāķējuši — ķesteris lasījis Bībeles tekstus un kopā ar sievietēm dziedājis no Dziesmu grāmatas. Pa vidu vēl ko uzēduši, iedzēruši, tad atkal lasījuši un dziedājuši, un tā visu nakti.

Andrejsons vecākais bijis arī rošīgs sabiedriskais darbinieks: valdes loceklis Patērētāju biedrībā, Krājaizdevu sabiedrībā un Ugunsdzēsēju biedrībā. Apkopojis statistiku (par laika apstākļiem, cenām u.tml.), rakstījis dienasgrāmatu (meita to solījums nodot Imantam Ziedonim). Saņēmis Triju Zvaigžņu ordeņa goda zīmi.

1945. gadā padomju vara viņu apcietinājusi un piespriedusi 10 gadus Sibīrijā. Atgriezies pēc 8 gadiem, bet baznīcā vairs nav kalpojis. Gadu skaits bijis krietns un pērminderi bijuši citi.

Gustavs Andrejsons jaunākais jau no bērnības bijis saistīts ar baznīcu. Mazs būdams, kopā ar māti sēdējis nevis baznīcas solā kopā ar pārējo draudzi, bet tur, kur mācītājs iet garām, lai kāptu uz kanceles (mūsu baznīcā tā ir vieta, kur savulaik izbūvēts biktskrēsls). Mācītājs Edgars Ville mazajam Gustavam garāmejojot allaž noglaidījis galvu.

Gustavs braucis tēvam līdzī uz mežu pēc meijām un eglēm. Ziemassvētkos parasti bijušas 2 lielas egles, katrā dedzinājuši pa 120 svecēm. Vācu laikā skolotājs Jānis Šultners spēlējis ērģeles, Gustavs minis pedāļus. Bet, kad citi pusaudži baudījuši ziemas priekus pie snigušajā Dundagā, Gustavam vairs nav gribējies pedāļus mīt...

Padomju laikos Gustavs uz baznīcu nācis Ziemassvētkos. Reiz gan kultūras nama koristi, Gustavu ieskaitot, aizgājuši uz baznīcu dziedāt. Veltas Celas uzrunāts, vēlākos gados sācis dziedāt baznīcas korī. Tad draudze Gustavu ievēlējusi padomē un valdē. Tā viņš kļuvis par ķesteri gluži kā tēvs un divus gadus desmitus kalpojis baznīcā.

Diāna Siliņa

«Dundadznieks» Nr. 11 (46) 2005. gada decembris.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkals, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Gunārs Laicāns, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusi amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize